

EDINOST

Uredništvo in upravljanje: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-97. Dopolni naj se pošilja izključno uredništvu, oglaševalcem in donarjem pa upravljanju. Rokopisi se na vrata. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo. — Last. založba in tisk Tiskarna «Edinost» Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perle.

Francija in Anglija

Med vsemi dogodki zadnjih dni v mednarodni politiki je brez dvoma najvidnejši obisk predsednika francoske republike G. Doumergue-a v Londonu. Francoski in angleški tisk sta naravnost tekmovala med seboj, kdo bo dal temu obisku večji poudarek, ga prikazal v svetlejšem sijaju zadovoljstva in radosti. Predsednika republik je spremljal tudi francoski zunanji minister Briand. Oba sta bila deležna posebnih časti s strani uradnih zastopnikov Anglije, angleški kralj Jurij V. in predsednik francoske republike Doumergue sta si izmenjala tople zdravice, londonsko prebivalstvo je prirejalo francoskim gostom navdušene ovacije. Ni dvoma, da je bil ta obisk, kot rečeno, pomemben dogodek. To nam postane še tem bolj jasno, če pomislimo na dejstvo, da so se bili odnosi med tema dvema državama v zadnjih letih precej ohladili. Po vojni so se pojavila navzkrižja v naziranjih, ki so pokazala da ti dve glavni zveznici iz zadnje vojne nista istih misli ne glede na vprašanja izvajanja mirovnih pogodb, ne glede na podobenstvih vzhodnih nemških mej in tudi ne glede na raznih drugih vprašanj, ki so nastala kot posledice svetovne vojne. Naj navedemo med drugim samo še grško-turško vojno, v katero se je mogla spustiti Grška le sprico podpore s strani Anglije. Francija pa se je postavljala ves čas več ali manj odkrito na strani Turčije.

Ta nesoglasja so prihajala do izraza tudi v polemikah med časopisjem obeh narodov. Tu pa tam so bile skrajno rezke. Šele po ureditvi vprašanja nemške vojne odškodnine z Dawesovim načrtom, posebno pa po lokarnskih pogodbah so postali odnosi zopet bolj zavezniški. Toda sledil je vstop Nemčije v Društvo nacij in prišli so znani thoiry-ski pogovori med Briandom in Stresemannom, dalje industrijski sporazum med francoskimi in nemškimi kapitalisti. Nastopila je kot posledica znatno zblizanje med Francijo in Nemčijo.

Tedaj se je zdelo, da hoče kreniti Francija v svoji mednarodni politiki po neki novi poti, ki naj bi dovela do ustanovitve nekakega kontinentalnega bloka. Po poti, ki bi Francijo stalno ločila od Anglije. Zato se je znani sestanek med Mussolinijem in Chamberlainom v Livorno označil kot direktna posledica novega francosko-nemškega zlahtanja, ki se je začelo v Thoiry-ju. Evropska javnost je imela od tedaj vtis, da se je politični položaj v zapad. Evropi temeljito spremenil. Trdovratno se je govorilo od tedaj o dveh novih blokih, katerih eden bi slovel na sodelovanju med Francijo, Nemčijo, Malim sporazumom in morda tudi Rusijo, drugi pa na tesnem sodelovanju med Italijo in Anglijo.

Zadnja francosko - angleška manifestacija povodom obiska predsednika Doumergue-a v Londonu je na mah izpodbila podlage vsem tem domnevam. Če naj bi držale, bi morala obstojati med Parizom in Londonom nepremostljiva nasprotja. Toda Chamberlain in Briand sta po dvournem medsebojnem posvetovanju izdala uradno obvestilo, ki ugotavlja popolno soglasje vidikov obeh vlad glede vseh sodobnih prečih vprašanj mednarodne politike.

Znano je, da se taki obiski ne vršijo nekoč radi lepega izleta, temveč da jih narekujejo konkretne politične potrebe. V tem oziru naglašajo toliko francoski kolikor angleški tisk enodušno, da je bila manifestacija volje Anglije in Francije za enotno postopanje z ozirom na krize in nevarne napetosti, ki ogrožajo sedanji mednarodni položaj, neodklonljiva potreba. Le enotno postopanje obeh vlad da more zagotoviti mirno rešitev vseh vprašanj.

Po nekaterih informacijah sta razpravljala Sir Austen Chamberlain in g. Aristide Briand med drugim tudi o položaju na Kitajskem, o italijan-jugoslovenskem navzkrižju radi tiranske pogodbe, o porenških vprašanjih, o odnosih s sovjetsko Rusijo in celo tudi o tangerskem

vprašanju. To pa so najkotičnejša in najresnejša mednarodna vprašanja v sedanjem hipu. Ni dvoma, da bo sporazum dveh tako važnih evropskih velesil vplival s svojo blagodejno težino na razvoj stvari ter doprinesel svoj močnejši delež k mirni razjasnitvi in rešitvi vseh sporov, ki pritiskajo kot neznozna mora na vse mednarodno življenje.

Proračun ministrstva za narodno gospodarstvo

sprejet na včerajšnji seji senata

RIM, 21. (Izv.) Na današnji seji je nadaljevala visoka zbornica razpravo o proračunu ministrstva za narodno gospodarstvo. Po otvoritvenih formalnostih je povzel besedo poročalec senator Conti, ki je razpravljal v svojem govoru o raznih aktualnih vprašanjih gospodarskega življenja države, ki so v zvezi z revalutacijo lire. Govoril je o brezposelnosti, o akseptornih težavah industrije ter o nestabilnosti valute. Po njegovem govoru je prešla visoka zbornica k podrobnejšemu čitanju proračuna, tekoma katerega sta poslila senatorja Gavazzi in Libertini ministra za narodno gospodarstvo za nekatera pojasnila. Po kratkih odgovorih on. Belluza je senat glasoval o proračunu, ki je bil sprejet s 131 glasovi proti 20. Ob 18.40 je bila seja senata zaključena. Prihodnja seja senata se bo vršila dne 30. maja.

Jahta «Savola» v Anconu

ANCONA, 21. (Izv.) Včeraj ob 11. uri zvečer je priplula v tukajšnje pristanišče iz Neapla kraljeva jahta «Savola», na kateri odpotuje dne 23. t. m. kralj v Trst. Kralj bo potoval do Trsta incognito.

Kongres proti preklinjanju

LIVORNO, 21. (Izv.) Danes ob 11. uri je bil odprt drugi državni kongres proti preklinjanju. Tekom popoldanskega zasedanja je podal generalni tajnik Passamonti poročilo o italijanskem gibanju proti preklinjanju. Njegovemu poročilu so sledili posredni sestanki zvezinih inspektoratov za severno, srednjo in južno Italijo.

Poslanske plače v znamenju zblizanja lire

RIM, 21. (Izv.) Predsednik parlamentarne večine on. Turati je pozval poslance, naj se odpovedo povišanju svojih plač, ki je bilo sprejeto pred 2 mesecema. S prvim junija se odpovedo vsi poslanci povišku v znesku mesečnih 700 lir.

Povišani ministri

RIM, 21. (Izv.) Današnja številka uradnega bulletina vojne ministrstva prinaša seznam raznih ministrov, državnih podtajnikov in poslancev, ki so bili povišani v svojem činu rezervnih častnikov. Med povišanimi so on. Rocco, on. Federzoni, on. Turati, on. Grandi, on. Suvich in drugi.

Časopisi po 25 stotink

RIM, 21. (Izv.) Fašistovski državno združenje izdajateljstev listov je na svojem včeršnjem sestanku v Turinu sklenilo znižati s prvim junija cene časopisov od 30 na 25 stotink.

Sedem oderuhov aretiranih

GENOVA, 21. Po navodilih tukajšnje kvesture so policijski agenti aretirali sedem znanih oderuhov; zaplenili so jim pobotnice, menice, registre, zastavljane liste itd. Policija je ugotovila, da je ditna sedmorica izposodila v zadnjem času za 2 milijona lir.

Imperij

CAGLIARI, 21. Včeraj se je tukaj pričelo zborovanje združenja prostovoljcev iz svetovne vojne. Predsednik združenja je imel velik govor, v katerem je rekel med drugim: «Naša zastava je posvetil vodja na grobu Julija Cezarja, ustanovitelja rimskega imperija, in ta zastava bo klonila šele tedaj, ko bo v imenu vodje in Italije imperij dovršeno dejstvo.»

Prevržen železniški voz

RIM, 21. (Izv.) Včeraj ob 23.55 je skočil s tira v bližini postaje Genova-Nervi brzovlak Torino-Rim. Voz s prtljago se je prevrnil, ostali vozovi pa niso utrpeli

li skoro nikake škoda. Potniki so nadaljevali vožnjo z naslednjim vlakom. Od oboja je lahko ranjen samo vlakovodja.

Požar v vlaku

na progi Siracusa-Bari

RIM, 21. (Izv.) Ko je vozil z veliko brzino danes popoldne brzovlak Siracusa-Rim, ki prihaja v Rim ob 14.30 mimo letališča Ciampino pri Rimu, so opazili en letalec in dva militičnika, da nekateri vagoni gorijo. Vlak je bil nemudoma ustavljen in se je ugotovilo, da se je v prvih treh vagonih in sicer v restavracijskem vozu in v dveh spalnih vozovih vnel požar, ki je zavzel vedno bolj grozot razmah. Zato so bili goreči vagoni takoj odklopljeni in odpeljani na bližnjo postajo Ciampino, potem ko so potniki prestopili v druge vozove. Ob 16. uri se je posrečilo požar pogasiti. Vozovi in prtljaga potnikov so bili skoraj popolnoma unekleni. Dragulji kneginje Ruffo, ki je potovala v enem izmed pogorelih vozov, v vrednosti 5.000.000 lir se je posrečilo oteči požaru. Od potnikov ni bil nihče poškodovan. Ker stane vsak voz približno 1.500.000 lir, se ceni samo škoda na železniškem materialu na 4 milijone 500.000 lir. Požar je nastal po vsej verjetnosti vsled kratkega stika.

Italija in Jugoslavija

V Beogradu upajo, da se bodo odnosi med obojema državama zboljšali

BEograd, 21. (Izv.) Danes se je mudil v Vrnjački banji zunanji minister dr. Voja Marinković, ki se že jutri povrne v Beograd. Kakor izgleda, je bila svrha njegovega potovanja ta, da je obvestil kralja o zunanji situaciji, zlasti o konferenci Male antante v Jahinovu in o razvoju italijansko-jugoslovenskega nesporazumljenja. Z ozirom na ta italijansko-jugoslovenski spor so danes poučeni krogi trdili, da se nahaja na potu pravilne rešitve. Upajo, da se bodo v kratkem času zboljšali tudi sicer odnosi med Italijo in Jugoslavijo. Z ozirom na to je razvoj notranje politične situacije olajšan. Sprito tega smatrajo, da je zunanji minister dr. Marinković podal kralju svoje mišljenje o razvoju bodočih političnih dogodkov. V ponedeljek odpotuje v Vrnjačko banjo v avdijenco h kralju ministrski predsednik dr. Velja Vukičević.

Po informacijah iz vladnih krogov bo stavil kralju predloge, ki se nanašajo na definitivno razčiščenje notranjopolitičnega položaja. V kakem pravcu se bo izvedlo to razčiščenje, ne more danes še nihče precizno vedeti. Izgleda, da se čelo vladi sami ni znano, ali pade odločitev za volitve ali za kako novo kombinacijo. V vladnih krogih so danes trdili, da bo do prihodnje nedelje situacija povsem razčiščena in da bo vlada do tedaj dobila volilni mandat. Glede na to načunajo, da bi se mogle volitve razpisati za 23. avgusta. Vprašanje izpopolnitve vlade je še posebej na mrtvi točki. Kroži verzije, da namerava ministrski predsednik dr. Velja Vukičević ponuditi nekateri ministrska mesta radikalom-centrumašem, nikakor ne takozvanim paščevcem. Pričakujejo, da se bo v zadnji priški dekadi definitivno določil bodoči pravec državne politike za daljšo dobo.

Nearje v Splitu

SPLIT, 21. (Izv.) Danes popoldne se je nad mestom utrgal oblak. Nastalo je silno neurje. Voda je preplavila ulice okrog pristanišča in katedrale. Mnogo prodajal je bilo pod vodo, ker so utrpeli znatno škodo.

Boji v Maroku

TANGER, 21. Francoske in španske čete se z veliko vnelo pripravljajo na ofenzivo proti uporniškim plemenom Rifovcev. V Alhucemasu so se izkrcale številne čete in letala.

Italijansko-nemška konvencija o zračni plovidbi

BERLIN, 21. V zunanjem ministrstvu sta dr. Stresemann in italijanski poslanik grof Aldo vrandi podpisala včeraj italijansko-nemško konvencijo glede zračne plovidbe.

Polet New York-Pariz dovršen

Ameriški letalec Lindbergh srečno pristal v Bourgetu

LONDON, 21. (Izv.) V Valenciji na Irskem so opazili letalo, o katerem domnevajo, da je bil «Spirit of S. Louis». Kajti njegova oblika odgovarja popolnoma Lindberghovemu letalu. Aeroplan je letel zelo visoko in je bil namenjen proti jugovzhodu. Opažen je bil nad Valencijo ob 13.15 popoldne po angleškem času.

PARIZ, 21. (Izv.) V Parizu sledijo z največjim zanimanjem govornu poskusu poleta, katerega je pričel ameriški letalec Lindbergh. Ako se mu njegov polet posreči, tedaj bo utegnil pristati na letališču Bourget to noč med prvo in drugo uro. Pariz mu pripravlja veličasten sprejem. Cim prispe letalec v Pariz, ga odpeljejo takoj v hotel «Majestic», kjer ga ne bo smel nihče motiti do jutrišnjega dne. Na letališču so bile priprave za sprejem letalca izpopolnjene. Svetilniki na Monte Valerien, svetilniki v Bourgetu, Bauvis-u in Becku bodo svetili vso noč. Okrog letališča so bile podvzete posebne varnostne mere. Amerikanski poslanik v Parizu se mudi v Bourgetu, ker hoče prvi častiti držnemu letalcu. Mnogi dvomijo o uspehu poleta, ker se tudi Nungesserjev polet ni posrečil.

PARIZ, 21. (Izv.) Danes ob 22.20 je pristal na letališču Bourget smeli ameriški letalec Lindbergh.

MILAN, 21. (Izv.) Vest da je «Spirit of S. Louis» ob 22.20 pristal na letališču v Bourgetu, potrjujejo iz Turinu, Geneve in celo iz Palerma.

Direktni polet London-Kalkuta

LONDON, 21. Poročnika Carr in Gillman sta včeraj odletela z letališča Cranywer. Izvršiti hočejo direktni polet do Kalkute oz. do Kalkute ter prekositi svetovni rekord Francozov.

Kitajsko meštensko vojno

Han-Kov v hudih stiskah

SANGHAI, 21. (Izv.) Han-Kov se nahaja v nevarnosti, da bo istočasno zaseden od čet bivšega poveljnika južne armade Čang-Kaj-Seka in od čet maršala Čang-Tso-Lina. Proti mestu korakajo trije različni armadni zbori, ki ga hočejo obkoliti. Čang-Kaj-Sek vodi svoje čete proti mestu z vzhoda. Čang-Tso-Lin prihaja s severa, tretji armadni zbor pa z jugovzhoda in vzhoda. Četam, ki so ostale zveste vladi v Han-Kovu, je ostala prosta pot samo še proti severovzhodu. In zares zapušča čete v tej smeri mesto, ker se hočejo izogniti popolnemu porazu. Poročila angleškega admiralijskega potrojujejo, da so protiboljševiške čete koncentrirane v okolici Han-Kova in da je mesto ogroženo. Prebivalstvo trumoma zapušča mesto.

Poplave v Ameriki

Novo nevarnost v dolini Mississippija

NEW-ORLEANS, 20. (Izv.) Oblasti so odredile 50.000 prebivalcem raznih središč med Cooperjem in Parisom, da takoj zapustijo svoja stanovanja ter se umaknejo na varno, ker grozi nevarnost, da popusti nasip ob vzhodnem bregu reke Atchafalaye, ki se izliva v Mississippi. Paris je najbolj bogato in zelo važno poljedelsko središče ozemlja, znanega pod imenom «Sladkornica Mississippija».

Tedenski pregled

Dorodek, ki brez dvoma najbolj zanima v sedanjem trenutku javnost, je poostrejen spora med Anglijo in Rusijo. Anglija, ki je bila ob začetku svetovne vojne zaveznica Rusije, se je odločno postavila proti tej državi, ko so boljševiki zrušili caristični režim in napovedovali boj kapitalizmu. Znano je, da je Anglija ob enem s Francijo podpirala Denikina, Wrangela in druge voditelje belih vojsk, ki so se borile proti rdeči armadi. In ni moglo biti drugače. Anglija ni smela prikažati nič drugega od ruske socialne revolucije. «Gospodarica sveta» se je dobro zavedala, da bi ji širjenje boljševiških idej oma-

jalo temelje in to pred vsem v kolonijah. Zato se je postavila proti sovjetom in od tedaj se bije med obojema državama hud boj pod vodo; le od časa do časa priplava na površje kak incident, kateri vzbudi pozornost tudi pri takih, ki ne brskajo radi po dnu. In ob stičnih prilikah se nam spet pokaže v svoji pravi luči čudni položaj, v katerem se nahajata Rusija in Anglija kar se tiče medsebojnih odnosov. Anglija je ena izmed onih redkih držav, ki so priznale «de jure» sovjetsko Rusijo, in vendar je njena največja nasprotnica. Ta čudni položaj se je ustvaril tedaj, ko je na Angleškem prišla na vladno delavsko stranko. Eno najboljših pomembnih del Macdonalda, voditelja laburistov, je bilo baš priznanje sovjetske vlade. Ko so pa konservativci na Angleškem zopet prišli na krmilo, je stari angleško-ruski spor spet stopil v ospredje. Angleška konservativna vlada je nadaljevala svojo gonjo proti sovjetom, seveda na skrivnem, na drugi strani pa so tudi Rusi skušali oslabiti temelje britanskega gospodstva s svojo propagando v Indiji in na Kitajskem. Pa tudi v notranje zadeve Velike Britanije so posegali, kakor se pritožujejo Angličani, s tem, da so podpirali in podpirali angleške komuniste; pred vsem pa časa zadnje splošne stavke. Ta medsebojni zakulisni boj je dal že večkrat povod za razne proteste v obliki govorov in not na obeh straneh. V zadnjem času pa je postala napetost že tako huda, da hočejo angleški konservativci na vsak način doseči, da se prekinijo odnosi z Rusijo. Na drugi strani pa se angleški finančni in gospodarski krogi protivi to tem zahtevam, ker vedo, da bi z diplomatskimi prenehali tudi gospodarski odnosi z Rusijo in bi radi tega Anglija utrpela veliko gospodarsko zgubo. V londonski vladi sta se tako pojavili dve struji: za in proti prekinitvi odnosov s sovjeti. Zunanji minister Chamberlain se je dolgo upiral zahtevam konservativcev, končno pa se je le moral, kakor vse kaže, udati.

V preteklem tednu je notranji minister Hicks, konservativec, naročil policiji, naj preišče prostore sovjetske trgovinske delegacije («Arcosa») v Londonu. Rečeno, storjeno. 200 policistov je vdrl v palačo «Arcosa». Zasedli so vse prostore, polovili uradnike in jih natančno preiskali, prebrskali vsak kotiček (preiskava je trajala več dni) in odnesli polne vreče listin. Notranji minister, ki je odredil preiskavo, je dobro vedel, da bo ta njegov korak vzdignil veliko prahu v Rusiji. Nekateri angleški listi namigujejo, da so konservativci hoteli s to preiskavo prisiliti Chamberlaina, da bi se odločil za prelom z Rusijo. Hicks pravi, da je njegov korak popolnoma upravičen in da to jasno dokazujejo uspehi preiskave. Angleška policija je baje v palači «Arcosa» našla več listin, ki kažejo, da so sovjeti podpirali britanske prevratnike; poleg tega pa se širijo tudi govorice, da se je našla pri ruski trgovinski delegaciji neka važna listina, ki so jo neznanči ukradli vojnemu ministrstvu v Londonu.

Rusi so se radi preiskave v Londonu zelo razburili. Listi ostro napadajo Anglijo in ji očitajo, da izziva vojno. V Moskvi in drugod so se vršila zborovanja, na katerih je delavstvo pozivalo vlado, naj odločno nastopi proti angleškim provokacijam. In ruska vlada je te dni poslala Angliji protestno noto, v kateri zahteva zadoščenje in grozi s prekinitvijo trgovinskih stikov.

Po zadnjih vesteh iz Londona namerava angleška vlada odpovedati trgovinsko pogodbo iz l. 1921. Taki odpovedi pa bi sledila neizogibno tudi prekinitev diplomatskih odnosov. Boj med Veliko Britanijo in sovjetsko Rusijo bi se v tem slučaju samo poostiril. Posledice pa utegnejo biti zelo resne.

V Rimu se je v ponedeljek spet sestel senat, ki razpravlja sedaj o državnem proračunu. Akcija za znižanje cen, plač, najemnin itd., o kateri smo zadnjič obširno pisali, se nadaljuje v vso vno. Glasilo strokovnih organizacij, «Lavoro d'Italia» je te dni v uvodniku razlagal, da doprinašajo največje

Pijte Kakao de Jong's

SMILAJOD
izl. krt
PRSNISIRUP
izborna sredstva proti kašlu
GLYKOL
najboljše okrepčevalno sredstvo
Lekarna Castellavovitch - Trst, Via dei Giuliani 42
Lastnik: F. BOLAFFIO

Slovenske žene! Pri nakupu perila in manufakturne blaga dajate prednost velikim skladiščem v Trstu, Via Genova št. 21 (prej Campanile)
MARIA ACCERBONI
kjer se služijo slovenske odjemalke že toliko let. Bogati dohodi perila, plina za ruhe, perila za gostilne in hotel. Svila (sezijška novost) po l. 5.50. Rišace, nogavice in druge manufakturne potrebščine. 563. Govori se slovensko.

VABIM
svoje cenj. odjemalce na obisk moje prodajalne, kjer bodo našli vse potrebščine za bodočo sezijo po posebno znižanih cenah.
ROMEO CIPRIANI
manufakturna trgovina
Trst, Piazza Goldoni 12
Govori se slovenski

BERLITZ-SCHOOL
Trst, Via Fabio Filzi 23 - telef. 44-62
Pouk in prevodi v vseh jeziki. 605

JE ORIGINALNO NAJLJUBŠE
KURJA OČESA
DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

FARMACIA SPONZA - Via Tor. S. Pietro 10 - Trst

žrtve za gospodarsko obnovo države baš revnejši stoji. Zato je pozival trgovce, industrijalce, hišne posestnike in druge, naj store tudi oni svojo dolžnost.

Mnogo pozornosti je vzbudilo v političnem svetu uradno poročilo italijanske vlade, da sta Italija in Albanija sklenili dogovor, po katerem ni mogoča nikakva sprememba tiranske pogodbe brez privoljenja obeh držav. Stvar je v zvezi z albaniskim sporom, glede katerega ni sicer nastopil v zadnjem času noben drug dogodek, ki bi lahko vplival na njega rešitev.

Konferenca Male antante se je zaključila preteklo nedeljo. Kakšna pomena je bila ta konferenca, smo že zadnjič obrazilili. Senzacionalnega ni prinesla nič. Ministri prizadetih držav so podali izjave, v katerih so naglašali, da stoji Mala antanta na trdnih podlagah in da bo radi tega dolgo obstojala.

V Beogradu ni bilo v zadnjem tednu nič novega. Same domneve, ugibanja, kombinacije, prorokovanja in računi — brez krčmarja. Ministrski predsednik Vukičević sicer izjavlja, da ni nič posebnega in da se položaj ni nikakor izpremenil, listi pa hočejo kljub temu vedeti, da bodo in ne bodo volitve, da se bodo in se ne bodo izvršile razne spremembe v vladi in tako dalje. Pozitivnega, gotovega — nič.

Manjšinski vestnik

a) Nemško šolstvo v Jugoslaviji

Splošni šolski zakon v Jugoslaviji določa, da zaostajajo za otvoritev manjšinskih ljudskih šol 30 šolobveznih otrok. Na podlagi tega zakona imajo Nemci 236 nemških ljudskih šol in sicer v Vojvodini 193 s 561 oddelki, v katerih se poučuje 26.000 otrok. Na Hrvaškem in v Slavoniji, kjer je nemška manjšina razmeroma zelo majhna, se nahaja 11 nemških ljudskih šol. V Sloveniji je 14 ljudskih šol, kjer se poučuje v nemščini ali pa v nemščini in slovenščini hkrati. Nemško prebivalstvo znaša 3.75% celotnega prebivalstva Jugoslavije. Država vzdržuje sama vse te manjšinske šole. Poleg naštetih ljudskih šol vzdržuje država še 64 otroških vrtcev v Vojvodini; dalje imajo Nemci v Vojvodini 8 ter v Sloveniji 2 meščanski šoli. Od srednjih šol imajo Nemci razne paralele v Mariboru, Ljubljani, Novem Vrhu in Vrhu. Pod ogrsko vlado ni

DNEVNE VESTI

Za sprejem Nj. V. kralja

Imela nemška manjšina niti ene državne ljudske šole, kaj šele meštanske šole ali pa gimnazije. Nemško šolstvo se je torej precej izboljšalo in se še nadalje izboljšuje.

b) Nameravana ustanovitev manjšinskega sveta v Mariboru. Nekateri krogi v Sloveniji so se zavzeli za ustanovitev skupnega manjšinskega sveta v Mariboru, ki naj bi sprejemal priporočila slovenske manjšine v Avstriji in nemške manjšine v Jugoslaviji. Namen tega sveta naj bi bil tudi ta, da se s sporazumno rešitvijo medsebojnega manjšinskega vprašanja doseže zblizanje in prijateljstvo med Jugoslovanci in Nemci. «Nar. Dnevnik», ki je najbolje poudarjal potrebo ustanovitve tega sveta, pravi, da nova pota in smerne mednarodne politike, vsajajoče iz povčnega kaosa, silijo Jugoslovane in Nemce k čim ožjemu prijateljstvu in zvezi. Ta zveza in pa prijateljstvo bosta pa le takrat prav trdna, ako ne bosta zagrenjeni po medsebojnih neurejenih manjšinskih vprašanjih.

Mariborskemu manjšinskemu svetu naj bi pripadali zastopniki Nemcev, koroskemu pa koroski Slovenci; oba skupaj bi tvorila centralni manjšinski svet.

c) Ogrska manjšina v Jugoslaviji. Iz stalne, načelne opozicije je madžarska stranka Jugoslovije prestopila zadnje čase v zvezo z radikalno stranko. Zahteve Madžarov zadevajo po večini šolstvo. In res se je zadnje leto odprla kar cela vrsta novih madžarskih ljudskih šol. Glede srednjih šol pa obstoja sledeče stanje: Na gimnazijah v Szabadki, Bečkereku in Somborju obstojajo madžarske paralele, v Zenti je madžarska gimnazija in v Bački-Topolji madžarska meštanska šola. V Adi deluje madžarska poljedelska šola.

Politične beležke

Sovjetska opozicija v Ženevi v zrcalu moskovskega tiska

Moskovski tisk je pričel v zadnjem času izražati svoje mnenje o izjavah sovjetskih delegatov na mednarodni gospodarski konferenci v Ženevi. Sovjetski listi, na čelu jim glavni organ komunistične stranke «Pravda», zavzemajo v tem pogledu jasno in determinirano stališče. Ti nazorji so dokaj zanimivi, ker pojasnjujejo v ostalem rezervirane izjave sovjetskih delegatov v Ženevi.

Omenjena «Pravda» trdi, da se je pojavilo sovjetsko stališče na gospodarski konferenci kot logična posledica in sad principov, ki vodijo sovjetsko mednarodno politiko.

«Sovjetsko sodelovanje na mednarodni konferenci», nadaljuje «Pravda», «so narekovali ozir političnega načrta. Pa tudi sprito tega ne menjamo našega načelnega stališča v vprašanju vseh vprašanj». Naše stališče je predvsem načelno nasprotno kapitalističnemu načinu produkcije.

O pomembnosti Ženevske konference pravi «Pravda» odkrito: «Ženevsko konferenco smatramo kot enega onih številnih poskusov svetovne buržoazije, ki teži za tem, da dokazuje narodom, da je še en izhod iz zagate, ki je vanjo zašla zaradi svetovne vojne in mira».

In dalje pravi «Pravda»: «Oporanje premagane Nemčije, razdelitev vojne plena, spori o mandatih in reparacijah, balkanizacija vse Evrope, zadnja vojna z Rusijo in njeno izoliranje, razraščajoča se gospodarska borba v kapitalističnih državah, mednarodni spori in ovadbe, obkoljevanje 150 milijonskega naroda sovjetske zveze, pripravljene protisovjetske ekspedicije in končno vojna proti kitajski revoluciji, to so poteze in gube evropskega lica, kar ga je «umirila» Družba narodov.»

«Pravda» povsem naravno nadaljuje, da bo moral v tej borbi zmagati ali kapitalistični ali komunistični gospodarski sistem. Kljub medsebojni borbi teh dveh diametralno različnih sistemov pa je potrebno tudi medsebojno izmenjavanje razmislov. «Tega nismo nikdar odbijali, pa ga tudi ne nameravamo zavrniti. Ostanemo še nadalje verni našim revolucionarnim idejam, praktično pa se bomo sporazumeli le v gotovih spornih vprašanjih, kot so predvojni dolгови in krediti».

Na ta način pojasnjuje «Pravda» in vse sovjetski tisk svoje in stališče vodilnih sovjetskih krogov o mednarodni gospodarski konferenci v Ženevi.

Za sprejem Nj. V. kralja

Odbor za sprejemanje slovenskega kralja Nj. V. kralja, ki obišče Trst v torek, je odredil razpored za prisostvovanje raznih društev, šol, zastopstev. Eka-dra pripluje v tržaško pristanišče že danes zjutraj. Danes okoli poldne pride v Trst tudi veliki admiral Thaon de Revel. Nj. V. kralj priprave na jachtu «Savoia» ob 9. zjutraj. Takoj po izkrcanju se poda kralj v cerkev sv. Justa. Od tod se vrne na trg Unità, kjer bo ogled zbranih čet in milice, ki bo trajal po približno eno uro, t. j. od 10.30 do 11.30. Po ogledu čet se poda Nj. V. na prefekturo. Medtem izprazni čete trg in ljudstvo bo imelo prost dostop nanj. Istotako bo prost dostop na trg popoldne, ko bo kralj sprejeman na prefekturi razna občinstva iz mesta in z dežela. Popoldne se bo vršil na Lloydovem parniku «Helouan» izlet po tržaškem zalivu, katerega se udeležijo občinstva in tajniki fašistovskih zvez. Po povratku bo sledilo svečano odprtje novega svetilnika. Zažigjanju svetilnika bodo prisostvovali poleg kralja samo zastopniki oblasti.

Zvečer se odpelje kralj iz Trsta, pozdravljen po umetnih ognjih, ki se zažgejo na raznih vzvišenih točkah.

Najemniško vprašanje

Sklepi zastopnikov lastnikov hiš. Državno združenje lastnikov hiš je sklenilo znižati najemnine v sledeči meri:

1) Za majhna in skromna stanovanja ne premožnih najemnikov, ki ne oddajajo prostorov podnajemnikom: A) znižanje v meri od 10 do 20 na najemninah, ki ne presegajo petkratne predvojne najemnine; B) 11 do 20-odstotno znižanje najemnin, ki so večje od petkratne predvojne najemnine.

2) Za druga stanovanja se najemnina zniža za 10 do 20; kot najnižja mera najemnine se določi štirikratna predvojna najemnina.

3) Za trgovine se najemnina zniža od 10 do 25 do sto.

Najemnine se ne znižajo pri novih zgradbah in takih hišah, ki so se po 1. 1923 znatno popravile. Isto velja za najemnine, ki od 1. 1924 dalje niso bile zvišane. Znižanja bodo stopila v veljavo s 1. junija.

Zaključitev srednjih šol

Solski skrbnik Reina je odredil da preneha pouk v petih razredih tolminske gimnazije 4. junija in da pričnejo izpiti 6. junija.

V višjih oddelkih srednjih šol tako na pr. v raznih višjih gimnazijah in pa realkah, dalje na učiteljskih in podobnih srednjih višjih šolskih zavodih konča pouk 11. junija, izpiti se pričnejo 13. junija. V vseh drugih slučajih preneha pouk 15. junija in pričnejo izpiti 17. junija. Pismeni izpiti bodo pričeli ob 9. uri. Urnik za ustne izpite bo določil predsednik zavoda. Kandidati za usposobljenost učiteljske izpite, gojenci odpravljenega tolminskega učiteljskega bodo dodeljeni pri pismenih izpiti goriškega učiteljskega, pri ustnih pa bodo prišli pred videmsko izpraševalno komisijo.

SMRTNA KOSA.

Umrla je v Gorici in bila pokopana v rodni Vrtojbi g. Ana Gorkič, mati upokojenega didaktičnega ravnatelja z Opčin g. Josipa Gorkiča. Naše sožalje prižade družini Gorkič-Karličev.

Na Proseku so položili preteklo sredo k večnemu počitku g. Katerina Martelanc, soprogo tamonjega upokojenega šolskega voditelja g. Frana Martelanca. Veliki družini Martelancevi, proseško-barkovljanski, naše sožalje.

Državno zdravilišče na Golniku (za pljučne bolezni)

je dograjeno ter ima lepe, zračne sobe, lasten vodovod in novo električno razsvetljavo. Milo subalpinsko podnebje, lepa okolica, obširni smrekovi in jelovski gozdovi, čist zrak, hrana izvrstna (čez 4000 kalorij), zdravljenje najmodernejši. Sprejemajo se moški in ženski bolniki z začetno tuberkulozo. Prospekti se dobivajo pri upravi zdravilišča na Golniku in v Ljubljani, št. Peterska vojašnica, I. nadstropje, soba št. 1.

NEDELJA DNE 23. MAJA 1927. V SPORTU.

V zadnjem času je zanimanje za nogomet nekoliko padlo. Razni so vzroki, ki so privedli do tega stanja. Eden glavnih pa je gotovo odhod najboljših igralcev v vojaško službo, kar je precej škodilo posameznim četam. Potrebno bo novo in vztrajno treniranje mlajših moči, da se zopet dvigne moč čet in njih igre ter s tem tudi zanimanje občinstva. Škoda je tudi, da so morale lotos odpadati finalne tekme za prvenstvo v Julijski Krajini, ki so nudile vedno lep sportni užitek. Da pa se zanimanje za nogomet dvigne in da se nadomestijo prven-

stvene tekme med prvaki, organizira letos S. U. tekmo med tržaško in goriško reprezentanco. Ta tekma nam bo dokazala, na kako višino se je dvignil naš sport, ker bodo v četah zastopani pač najboljši igralci izbrani iz posameznih društev. Že priobčena imena igralcev, ki bodo zastopali tržaško mesto, nam nudijo že sedaj gotovost, da bodo morali Goričani nastopati z vso vztrajnostjo in borbenostjo, ako bodo hoteli častno iziti iz tekme. Da ne bo Goričani končali brez boja, pa nam jamčijo igralci, isti, ki so se do sedaj znali uveljaviti tudi med drugorodci. Obeta se nam torej nad vse napeta in živa igra, ki bo tvorila višek v letošnjih tekmovaljih. Umevno je torej zanimanje, ki vlada že sedaj med sportniki krogi za to tekmo, ki bo gotovo privabila množico občinstva na igrišče. Dobro je, da si že sedaj zabeležimo prihodnjo nedeljo.

Iz društva državnih upokojencev.

Predsedništvo sporoča: Vsi upokojenci in vse upokojenke, člani in članice društva, morajo priti v torek 24. t. m. točno ob 7. uri v ulico Zonta št. 7, kjer se postavijo v vrste, da bodo z novimi društvenimi praporjem na čelu šli pred Nj. V. kralja. Nihče ne sme manjkati.

ŠANOVSKI TURNIR.

Urnik. Ker konča turnir v soboto zvečer, je določen sledeči urnik še za zadnje partije.

V nedeljo 22. t. m. Kjuder-Vovk Ivan ob 11. zjutraj. V sredo 23. Pavletič-Kocjančič ob 5. pop. Vovk I.-Pavletič zvečer, Logar-Kranjc zvečer. V četrtek 24. Logar-Sardoc zvečer, Gerbec-Pavletič zvečer. V petek 27. Pavletič-Kranjc, Logar-Gerbec.

Iz urada Pol. dr. Edinost v Trstu

Urnik vd. Kontić - Trst: Razprava se je vršila 17. 3. 1927. Sklenjena je bila ponovna preiskava v stvari.

Josipina vd. Poljšak - Dobrovlje: Vaša stvar je končno rešena in tudi zakladna delegacija v Trstu je dobila nalog izplačevati nakazila.

Anton Benčič - Hrpelje: Vaša stvar bo v kratkem rešena.

Marija vd. Kautič - Trst: Zadeva bo v kratkem rešena. Dne 9. marca t. l. je bil izdelan pokojninski načrt ter predloženo likvidacijskemu odboru v odobritev.

Učitelj P. in M. Akti se nahajajo na računskem dvoru radi potrebnih registracij za P. pod št. 2523/27, za M. pod št. 2524/27. Smo pozurili.

A. M. Delari: Za pokojnino je bila stvar zaključena z odklonilnim odlokom, stvar pa bo prišla še v pretraz radi prenosa na siroto glasom kr. odl. št. 928.

CESTARJIH: Računski dvor je registriral dne 5. t. m. stanovanjsko doklado sledečim cestarjem:

Josip Stibilir 25 mesečno od 1. 6. 1926 dalje; Alojz Rupnik 40 mesečno od 1. 6. 1926 dalje; Franc Fabris 25 mesečno od 1. 7. 1926 dalje; Miroslav Milkovič 40 mesečno od 1. 8. 1926 dalje; Franc Grgič 40 mesečno od 1. 8. 1926 dalje; Paskval Froda 40 mesečno od 1. 3. 1927 dalje in Ivan Vovk 40 mesečno od 1. 4. 1927 dalje.

Izplačevanje oskrbuje tržaška zakladna delegacija.

Karel Kodolija: Uredništvo je predalo Vaše cenjeno pismo našemu tajništvu radi njegove kompetence. Ker nimamo naslova, Vam na tem mestu odgovorjamo.

Vaše vprašanje nam je nerazumljivo, ker ni mogoče dotičnemu uradniku nobeno natezanje iz enostavnega razloga, da vsak posameznik zna, v kateri razred spada njegov obrat. Stvar je prav jasna in enostavna: na podlagi kartel osebno-dohodninskega davka ugotovite in dokažete vsak čas, kakšno takso ste dolžni plačati. Tozadevna obširna pojasnila so bila objavljena v 33. št. «Edinosti» že 27. januarja t. l.

Tajništvo.

Iz tržaškega življenja

Samomor nevrastenika

Včeraj popoldne se je dogodil v gledališču «Nazionale» žalosten dogodek. Okoli 16. ure, ko se je imela pričeti predstava, je v projekcijski kabini nenadoma zadonel oster pok. Nekaj uslužbenec gledališča, ki je čul pok, je vzne-mirjen prihitel v kabinu, da bi videl, kaj se je zgodilo. Ko je vstopil v tesni prostor, se mu je razkril žalosten prizor. V sredi kabine je ležal na tleh kinematografski operater, 41-letni Virgilij Chiussi, stanujoč v ulici S. Francesco št. 41; krvavel je iz majhne rane na desnem senu in ni kazal nikakega znaka življenja; poleg njega je ležal majhen revolver. Uslužbenec je na mah ugnil, kaj se je zgodilo; brez pomiselnja je skočil k telefonu ter obvestil o dogodku rešilno postajo. Kmalu potem je prihitel na lice mesta

zdravnik, ki je pa našel nesrečnega operaterja že mrtvega; smrt je morala biti hipna, kajti krogla mu je predrila možgane skozi in skozi.

Posneje je dosepla na lice mesta sodna komisija, ki je ugotovila dejansko stanje, nakar je bilo truplo okoli 18. ure prepeljeno v mrtvašnico mestne bolnišnice.

O vzrokih samomora se ne ve nič gotovega, ker Chiussi ni zapustil nikakega pisanja. Najbrž pa je nesrečnik storil obupni korak radi hude nevrastenije, ki mu je že več let grenila življenje.

Avtomobil proti motociklu. - Huda nezgoda mladega trgovca.

Včeraj popoldne se je dogodila v Kopru huda nezgoda, ki bi bila škodovala tudi drugi trgovci. Okoli 15. ure je 29-letni trgovec Viktor Minca, lastnik neke trgovine v Kopru, vozil z motornim kolesom od pristanišča proti kraju Beldere. Ko je došel v bližino tamonjega pivovarne Dreher, mu je pridrvel naproti neki osebni avtomobil, ki je vozil na levi strani ceste, dočim bi bil moral voziti na desni, kakor predpisuje pravilnik za cestni promet. Minca je menil, da se bo avto pravočasno umaknil na pravo stran, zato je vozil dalje. Toda njegovo pričakovanje se ni uresničilo. Avto je trčil ob motocikel in ga seveda prevrnil. Pri tem je Minca padel tako nesrečno, da je zadobil številne hude poškodbe na raznih delih telesa; med drugim si je tudi zlomil desno nogo. Siromak je bil prepeljan z nekim drugim avtomobilom v tukajšnjo bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelk. Zdraviti se bo moral kakih 8 tednov.

TELESNA VZGOJA SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE.

(Uradno poročilo - seja 18. maja.) Priziv. Priziv M. D. Sparte se zavrne, ker je glasom uradnega poročila T. V. nogometa v «Edinosti» z dne 5. maja bil čas in kraj tekme Sparta-Prosveta pravilno javljen.

Prvenstvo tržaškega okrožja: proglasa se S. D. OBZOR - Trst za prva tržaškega okrožja ker zmagovalac v prvenstvenih tekmah nogometa I. divizije za leto 1926/27. Podeljujejo se četi pridobljene srebrne svetilne.

Prvenstvene tekme nogometa za prvenstvo Julijske Krajine za leto 1927. odpadejo razmere v Opatiji in Gorici. Vršila pa se bo tekma med tržaško in goriško reprezentanco.

Damijane: G. Pavlovič podaja demisijo kot komisar hazene in lahke atletike. Imenuje se na njegovo mesto g. Luin.

Hazena: Prvenstvene tekme za leto 1927. začnejo neprekinjeno v nedeljo dne 29. maja. Pozivajo se vse članice, da takoj prijavijo svoje čete T. V. H. Pravilnik objavi T. V. H. tekmo tedna.

Lahka-atletika: dne 12. junija se bo vršila prva letošnja lahka-atletika prireditve. Priporočamo članicam, da začno takoj s treniranjem.

Pridobljene svetilne: Pozivamo vse članice, da dvignejo v sredo dne 25. maja vse svetilne, pridobljene na raznih sportnih prireditvah leta 1926. Uradne ure od 20 do 22 v prostorih S. U.

Članica, ki ne more dvigniti svetlinj, naj to javi do tega dne društvenemu tajniku (Albert Koruza Via Commerciale 80). Po tem dnevu zgubijo članice vsako pravico do svetlinj.

Odvzete izkaznice: Odteguje se Prosveti, Trst, izkaznica št. 41.

Igrišče Adria.

Danes 22. t. m. Primerje-Concordia. Kakor že javljeno, nastopita danes omenjeni četi v revanšni nog. tekmi in sicer ob 16.30 točno. Obe četi nastopita s prvodivizijskim moštvom, in bosta nudili sportni publiki res lepo tekmo in pri tem bosta napela oba teama vse moči. Obe četi se zavedata, koga imata pred seboj, in odločevala bo pred vsem tehnika.

Primerje se je zadnji čas jako izpopolnilo in spada že po svoji veljavi in moči k prvodivizijskim moštvom.

Concordija je že znana v svojih črno-belih majicah naši publiki. Zadoštuje zabeležiti krasno afirmacijo vranec proti prvaku Obzoru z rezultatom 2-1.

Lepa in kavalirska teama rumeno-rdečih in črno-belih se uvrstila točno ob 16.30, in kdor hoče videti plemenito borbo discipliniranih enot, naj se poda na igrišče Adrije, ne bo mu žal lepe in zabavne urice.

M. D. Prosveta, Opatje.

Danes točno ob 1. uri naj se zberejo pri tramvajih sledeči igralci: Skogla M., Danev B., Suligaj E., Škrlavaj K. kap., Malalan K., Vremec J., Sosič G., Sosič J., Sosič E., Sosič E., Sosič C.

S. E. «Concordia».

Ali Vam je mogoče odigrati danes tudi prijateljsko nogometno tekmo z našo II. četo (Vaša II. četa) in to pred tekmo I. čete?

Podpisani pozivlje sledeče nogometaše I. čete, da se snidejo točno ob 15. uri na igrišču S. D. Adrije. Trobec, Husu I., Bžajak, Čuk, Sosič, Miani, N. Marjo, Martelanc, Lukša, Milčič, Trampuš, Mervar.

Nogometaši II. čete točno ob 14. uri na igrišču, ker se igra z II. četo Concordije. — Sportni vodja R. D.

Rocel I. — Prosveta I.

Danes ob 17. uri se srečata omenjeni četi v prijateljski nogometni tekmi na igrišču «Obzora».

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

NEDELJSKE PRIREDITVE.

Trgovski dom - Odmor.

Idrija. Rudniško gledališče. Večerna predstava. «Vrtinec».

Selo pri Črničah. Dvorana Maiti.

Popoldanska predstava. «Drama».

Tilthotepce.

Odpri te lekarn v Gorici.

Danes v nedeljo dne 22. maja 1927. bodo v Gorici odprte sledeče lekarn: ves dan z nočno službo ves prihodnji teden lekarna Alesani, via Carducci št. 12; do ene ure popoldne pa lekarni Giubich, via Rabatta št. 18 in Kurner, Corso Vittorio Emanuele št. 4.

Ne prezostavite potnih listov.

Goriška kvestura sporoča, da ne smejo imeteljci potnih listov za izoemstvo teh prezeztav, ampak jih pustiti take kot so, ker prerezani potni listi nimajo veljave.

PEVMA.

Na Binkoštni ponedeljek, dne 6. junija ob 4. uri pop. priredi naše Bralno in pevsko društvo «Naš prapor» vrtno veselico na dvorišču restavracije barona Teuffenbacha, — s prijateljskim sodelovanjem bližnjih društev.

NJIVICE.

V nedeljo dne 12. junija priredi Bralno in pevsko društvo «Svoboda» v Brdih še ne igrano žaloigro. «Mlinar in njegova hči». Toliko v obvelilo bližnjim društvom, da bi na ta dan ne prirejala.

SOLKAN.

Škropiljenje ceste. - Vodovod. - Pokopališče. - Občinski dom. - Hišne številke. - Tramvaj. - Klavnicna. - Sirotišče in mizarska zadruga.

Odkar smo postali Solkanci meščani, smo se zelo izpremenili. Kar čez noč smo izgubili vasko lice in si nadeli meštansko. Kdorkoli pride ob nedeljah v Solkan, vedno hoš misli, da si v velikem predmestju. Naša dekleta, oblečena po najnovejši modi, pohajajo po glavni ulici, ki se sedaj škropi z avtomobilno škropilnico. Stara dvo-kolesna šprica je šla v pokoj. Kot se govori, mislijo pričeti naši novi gospodarji z regulacijo glavne ceste. Inženirji so že prišli in izmerili širino ceste. Merilo se je pa že za časa od nas izvoljenega župana, merilo se je pa tudi pozneje pod komisarjem. Z delom se pa še ni začelo. Da se bo cesta širila, je torej gotovo, ne ve se pa, kdaj se bo to zgodilo. Stanovanci ob glavni cesti se veselo priključuje k mestu, ker sedaj jim ne bo treba imeti ves dan zaprtih oken radi znanega solkanskega prahu; mesto bo že poskrbelo, da se glavna ulica dvakrat na dan poškropi, kar privabi marsikakega meščana v solkansko predmestje, da bo tu občudovali novi pričestek in da se bo krepčal v naših mnogostevilnih krčmah. Prej se je vsak bal solkanske ceste.

Vode ima Solkan dosti, posebno odkar je zgradil občinski zastop vodovod. Ta zastop je imel v svojih načrtih tudi podaljšanje vodovoda po vseh solkanskih ulicah, da bi bila vsa vsa preprežena z vodovodom in preskrbljena z vodo. Cevi so bile že prepeljene v mesto. Dobro bi bilo, ako bi se napravil še en rezervoar pod vinogradi, da bi se tako združila oba studenca. Tu bi bilo potem dovolj vode za ves Zabaj kraj in za postajo z vso njeno okolico. Sedaj čaka izvedba teh načrtov naše nove upravitelje.

Kakor se čuje in govori, se misli opustiti naše pokopališče. Čemu? Pokopališče je dovolj veliko in tudi dobro urejeno. Naši starejši ljudje si kar ne morejo predstavljati, da bodo morali na mirenstveno cesto in pravijo: kjer počivajo moji starši, moja družina, moji otroci, bi tudi jaz rad v njihovi sredi za-nival večni sen. Mogoče bi se dalo tako ukreniti, da se pokopljejo na mirenstveni cesti vsi na novo naseljeni in od domačinov, ki se jim je domače pokopališče zamerilo; vsem drugim naj bi se pa ne jemala tolažba, počivati na domačem pokopališču.

Kaj bo z našim občinskim domom, ako se preseli pisarna v mesto, ne vemo. Dom je na lepem kraju sredi vasi in ima lepo prostorno dvorišče. Polovico stavbe imajo karabinerji, polovico so imeli občinski urad, užitijski urad in obhodnik za svoje stanovanje.

Zelo potrebno bi bilo, da bi dobile hiše zaporedne številke. Sedanje hišne številke so tako pomešane, da se niti domačini ne spoznajo, tem manj seveda tujec, ki išče prijatelja pod to in to številko. Pred vojno smo imeli že lepo urejena imena ulic in številke hiš so se vrstile tako, da ni mogel nobeden zgrešiti onega, ki ga je iskal.

Preden smo prišli pod mesto, smo vsi mislili, da dobimo tramvaj, kaj bo prevzame goriški magistrat našo občino. «Tramvaj v Solkan, ki je izključno industrijski kraj, bi bil zelo potreben, no-

sežno po leti, ko hodi toliko vo-marjev na Sv. goro.

Na priključitev k mestu se jeze naši mesarji, to pa zato, ker morajo goniti sedaj živino ubivat v mestno klavnicno. Naša klavnicna je sedaj brezposelna in stoji, kakor bi bila tudi ona sama zaklana. Svojem namenu je izvrstno služila. Kaka usoda jo sedaj čaka, tudi tega ne vemo.

Krožijo govorice, da dobimo vojake v Nibrantovo palačo. Strokovnjaki so si menda že ogledali stavbo, gospodar je zadovoljen in pogodba brž da tudi že podpisana. Tako se polagoma in počasi pomeščanjujemo, kar se opaža tudi pri kakemu dekletu, ki mu krajša mestna kultura krilce in lase.

Lenassijevo posestvo, last ubogih sirot, se bo začelo popravljati, da dostojno sprejme svoje nove gospodarje. Staro poslopje bodo dopolnjevali veseli otroški smeh in vzkliki. Zadovoljni bodo novi stanovci, da bodo zapustili zatohle prostore v ulici Rabatti in se preselili na sveže solkanski zrak v novo domovje, ki jim ga je bil naklonil pokojni Lenassi. Popravljaje se, kaj bo z Lenassijevim minom, ki ga je bilo dobilo mesto tako po ceni. Miril se je za električno centralo in mi bi bili zelo veseli, ako bi se ti načrti tudi udeležili.

Je tu pri nas še druga Lenassi-jeva zapuščina, ki čaka odrešenja, in to je bivša mizarska zadruga. Sirijo se različne vesti, a za pravo resnico vendar ne ve nobeden. Različni gospodje prihajajo ogledovat prostore, a vse to je zavito v ne-kam tajnostnega meglo. Solkanski mizarji komaj čakajo rešitve tega vprašanja. Glas gre po Solkanu, da namerava kupiti stavbo druž-ba Cosulich. Koliko je resnice na tem, ne ve povedati.

Novo pečeni meščan.

Vesti iz Istre

GABROVICA V ISTRI.

Veselica, ki se je vršila v nedeljo, je uspela nad vse sijajno. Hvala vsem društvom kakor: iz Prešnice, Crnega kala, Crnotič in Pev. zboru iz Prebenega. Vsi so izvrstno peli. Pri veselici je svirala vrta godba iz Ospa. Dasi je godba še mlada, zanje vendar lepe uspehe. Deklamacija in šaloigra sta tudi lepo uspeli.

V Trstu, dne 22. maja 1927.

Za zidom cerkvenim je pokopan nekdo. Na grobu sipek cvete. Iz bele vase bele poti, in vse te poti v moje srce.

On uzre Kras v svojem trpljenju. V Krasu on trpi. Kras mu je kot nekak simbol njega samega. Kot človek, ki išče uteh v samotni z določenimi obilicami, tako se za teka on h Krasu. Za to svojo domovino najde vedno toplo besedo, a ta domovina se zrcali v njem in on v njej. Ne raduje se nad krajem, kjer je bil rojen z navno stojič ob strani, ampak on je eno z rodno grudo in njegova pesem je trpka, kot je trpka njegova bolest.

Vse pesmi so veran izraz njega samega. So njegova iskanja. Vidimo celo valovanje v njegovi notranjosti, njegovo borbo s samim seboj, njegovo bojevitost pa četudi brez upanja zmage, njegov obup, rahlo nakazano vero v boljšo bodočnost, katere pa on ne bo dosegel, ker se bo preje zrušil. V pesmih opažamo njegovo globoko, subjektivno trpljenje nad tem, ker tudi on bi rad dosegel mir, a boji se, da se to ne uresniči. V svojih izredno miselnih člankih, kateri so raztreseni po raznih revijah, se pa na to prav nič ne ozira, ampak bodri in poziva k resnemu in stvarnemu delu, česar se on sam tudi drži. Trpi radi mučnega iskanja človeštva po ideji, miru in osrečevanju.

Delo se je pogreznilo v temo. V praznosti divja strašni Nezmisel. Kakor razpaljenih misli razžarja glavo, stiska nam prsi, pada v temo.

Najlepše pesmi in najmočnejše, ki označujejo ta stanja, so: Beli Krist, Sad spoznanja, Krik po samoti, Bog, Romar pod goro, Proti človeku, Ecce homo, Ekstaza smrti. Bal se je spoznanja in ko je prišlo, mu je bilo težko in »solnce svit je žalostno sijalo«. Hotel je podreti svoje iluzije: »Ker potem sem vstal, in stopil na pokrajino prestolno vseh mladih sanj. In kot junak zavestno podrl sem iluzije prav do tal.« Z uničenjem iluzij, z uničenjem svojega idealnega čustvovanja in mišljenja bi prišla praznosta in z njo smrt. »A čudo: vedno večji se odstiral pred mano svet je, v večnost razprostran — in v rosin zlati zarji je gorela pokrajina iz mladih dni pepela.« Spoznanje mu ne more uničiti njegove idealnosti. Krik po samoti je želja začutiti se eno z vesoljstvom in v tem doživeti božanstvo, a on je v množici, hiti k zmagi in ve, da bo pal, in v zadnjem trenutku bo zajel za Njega, onim neizražanim, katerega bi rad doživel. To je njegova borba brez upa zmage. Bog mu je nekaj, kar ne ve, kaj je. Bori se, da bi prišel do njega. Sluti ga, a njegova misel ga ne more dojeti, ker njegovo trpljenje je preveliko: »Objemam te, pa le ne vem, če si brezmerje ali smer, središče vseh strasti ljudem, če njih pogin in moj nemir...« (Bog). Izražena je ta težnja po nekem lastnem svetovnem nazoru, ki išče boga, svojega osebnega boga, izvirajočega iz njegovega subjektivnega čustvovanja v zvezi s splošnočloveškimi misljenji o bogu, v zvezi z neke vrste panteizmom; on se hoče v boga »živeti in ga čutiti v sebi. Združeno s tem je vse ostalo njegovo osebno trpljenje in pesnik je prepričan, da »svetlejši in lažji bi bil moj križ« če bi božanstvo zastlutil: »Dvigni me duša pobita, steptana, dvigni, zagori, zapoj do Boga, da boš kot harfa prijetno ubrana, kakor večernica sredi neba, da bom zastlutil kraljevstva neznanja tam preko morij, onkraj sveta!« (Bog).

V vseh njegovih pesmih je trpljenje, mnogovrstno, radi samega sebe, radi trpljenja človečanstva. Njegova tenkočutna čustvenost začuti vso svetovno bol svojega naroda in kjer se je celota ne zaveda, tja jo položi on iz svoje osebe. Glavna nota njegove poezije je trpkost in zvesta, da on sam takorekoč samega sebe v svojem delu ne bo doživel in ne preživel. Ta zvesta je pristna in resnična in ta mu navda v zvezi z njegovimi lastnimi osebnimi nepravilnostmi, boji, duševnimi krizami resnično žalost, ki ni izmišljena, ampak pravilnost in pristno doživeto. Pogostokrat se oglaš v njegovih pesmih kljub kot smrti radi izmučenosti, da tu doseže svoj mir, po smrti v boju. Oglaš se težnja po smrti, a misel na svojo neizbravljeno silo, ki bodo s tem uničene, mu je težka in zdi se mu, da ne bo mogel spati, kakor da ne bi mogel najti miru niti v grobu: »Vsi bodo dosegli... ognja prepeln, poln sil, neizbrabljeno pokojno bog legel. Ogenj me v prsi bo žgal in me ne bo mogel izžgati, neutrujen jaz rad bi spal takrat, in ne bom mogel spati.« Ogenj njegove umetnosti, njegovega dela, njegova ljubezen, vse to ga bo žgalo in muka bo velika, ker vse to ne bo moglo na dan. Izpravljuje se nadalje, ali ni bilo vse laž, kar ga je vodilo in za kar se je vedno boril. Ali ni moglo razmetavati svoje sile, »nevedoč, da cilj ni dosegljiv?« Odgovarja pa sam sebi: »Ali kar svetilo mi na pot je, ljubli sem, in ljubim še sedaj, in četudi samo za trenotje, in četudi samo za en kraj, kakor zvezda mi je zagorelo — moji duši se je zadelo!« (Romar pod goro). Zaveda se pravilnosti svojega iskanja oziroma smeri, v kateri je

iskal izhoda, v kateri je iskal samega sebe, da lahko skozi sebe uzre vse ostalo, kar ga je težilo, in kar bi rad razrešil. Čuti se smeri zastavi svoje sile. Čuti se osamljenega: »In kaj potem? Ni noči bližja noč, če romar sam je v sredi svojih sanj? Če pade — naj še kliče na pomoč, ko ve, da nihče se ne zmeni zanj? Vsak mora sam, ah sam doseči cilj in pasti če mu nedostaje sil...« (Romar pod goro). A tu pa tam sam v sebi dobi tolažilo, zvesto spremstvo, v pogledu na večnost, ki se gotovo izraža v lepoti njegovih misli: »Sobice večnosti vse so odprte, duše naše več niso potrte, zlati odsevi sijajo k nam, čustvo, da nisi več sam!« (Sredi noči). Mnogo, mnogo je še v teh pesmih, a tu ne morem vsega izčrpati. Povedal je mnogo, in to kar je povedal, nam daje slutiti, kaj bi bil lahko še povedal.

Pri Srečku se opaža vzlic mladim njegovim letom zrelost in težnja po gotovih jasnih oblikah njegovega mišljenja, ki naj bi postalo vodilno za njega in oplojilo kulturno-idejno celotno ideologijo človeštva. Pesmi so izraz njegovega subjektivnega čustvovanja in gledanja nase in na okolico. Celotno idejno iskanje in delo v tem smislu je izraženo vidno in z vso silo in borbenostjo v raznih programatičnih člankih. Razne najnovejšie pesmi, ki se pa ne nahajajo v tej zbirki, so jasen izraz tega premišljevanja, izražene v teh člankih. Te pesmi so intuitivno-miselne razvoja in nekak korak naprej k tej zbirki: ideja je jasnejša in čistejša. Razne pesmi late vsebine v tej zbirki izjavljajo obupno, pesimistično, mogoče radi osebnega trpljenja, ki mu je kvarilo njegov optimizem. Taka je u. pr. Ekstaza smrti, ki je v svoji dikciji in žarkosti veličastnega propadanja, naravnost bisar. V tu neobjavljenih pesmih pa najde nekake človeka in v delu za človeka trpina in v sočustvovanju z njim vidi on vero v boljšo čudo. Urednik nam je najbrže hotel dati v sebi zaključeno celoto in pogled na pesnika v njegovem subjektivnem doživljanju in izražanjem trpljenja.

H koncu še nekaj o izdaji sami. Urednik je z večšo roko izbral in uredil pesmi po njihovi notranji sorodnosti in po njihovi rasti. S fino slutnjo jih je združil v štiri skupine in v epilog brez vsake prisiljenosti in stroge snovne opredeljenosti. Človek ima tu zavest, da edino-le tako je prav in da bi drugače ne bilo mogoče. Bogate in resnične in pristne so vse pesmi; tudi dobre so vse. A vendar je vedel razvrstiti vse tako, da raste iz lepega v lepše in najlepše, iz močnega v močnejše in najmočnejše. Oprema in oblika zbirke je lična in okusna. Le na nekaj bi hotel tu opozoriti. One pesmi, katere pridejo samo na eno stran, naj bi bile tiskane bolj v sredini strani.

M. Sienkiewicz. Potop. Iz poljske prevredl. dr. Rudolf Mole. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga. 13. in 14. snopič. Izšel je nadaljni dvojni snopič velikega Sienkiewiczovega romana Potop, ki ga že drugo leto izdaja Tiskovna zadruga. Dobilo se je vsi dosedanjim snopič in naročniki jih dobijo po znatno nižnji ceni. Zato opozarjamo vse ljubitelje lepih knjig na ta zanimivi roman iz poljske preteklosti.

Največja smotka. Na razstavi v Londonu je razstavila neka angleška tovarna smotko izredno smotko, dolgo nad pol metra in napravljeno iz najboljšega tobaka. Ko se je obhajala zaključitev razstave z banketom, je darovala tovarna smotko navzočemu trgovinskemu ministru lordu Birkenheadu. To je dobro, da se na Angleškem ne menjujejo ministrstva kakor v kaki drugi državi, radi tega je skoraj gotovo, da bo lahko pokadil darovano smotko minister Birkenhead sam. V kaki drugi državi bi prav lahko kadila tako smotko dva ministra zaporedoma in še bi ostal čik za junega naslednika na ministrskem stolcu.

Odmevi lanske nezdore v Neaplju.

Lansko leto se je pri neki slavnosti vdrl balkon neke hiše, na katerem je tedaj stalo devet oseb. Pri padcu so se vse te osebe ubile. Bile so med njimi znane osebnosti iz neapelskega fašistovskega sveta. Ta dneve so se morali zavarovati inženirji Ivan, Josip in Tomaž Galii, ki so bili zgradili poslopje, čigar balkon je pokopal devet oseb. Obsojeni so bili na pet let ječe in na plačilo 5000 lir.

Skrivnostni zabor Ivana Southcott-ove.

Leta 1792. je izmenjavila dva in štirideset letna kraljica dekla Joan Southcott prebivalce angleške vasi, Gt. Tisham po imenu, z izjavo, da je ona s solncem oblačena ženska, o kateri govori dvanajst odevatek Janezovega razodetja. Ker je bila znana kot pobožna in poštena ženska, niso vaščani dvomili o tem in so jo začeli častiti. Ustanovili so po njenih navodilih versko sekto skakačev, kajti čudni je povsod prisoten; da se prežene, treba nanj skočiti, in čim više se skoči, tem slabše za hudiča. Njena slava je prekorajčila vsake meje, posebno ki je začela Ivana prorokovati in so se nekateri proroke tudi uresničili, kar ni bilo prav nič čudnega, saj tudi

slepa kura zrno najde. Pozneje je delila med svoje vernike vstopnice v nebesa. Cena tem vstopnicam je znašala 12 šilingov za reveže in 21 šilingov za bogatine. Leta 1814. je umrla, menda so se ji bili možgani zmečali. Na smrtni postelji je izročila svojim vernikom z železom okovan, s sedmimi pečati opremljen lesen zaboj z besedami: »Ko bo Anglija v stiskah, odprite zaboj! V njem najdete zdravilo, ki ozdravi našo domovino. Pri odpiranju zaboja mora biti prisotnih sedem škofov!« Po teh besedah je umrla. Anglija je prišla tedaj že večkrat v stiske, toda do sedaj se zaboj še ni odprl. Sedaj pa nameravajo odpreti zaboj in odkriti skrivnost. Prej so zaboj v delavnici državne družbe za teozofična raziskovanja v Londonu preiskali z Roentgenovimi žarki. V zaboji se je tako ugotovila ena pištola, nekaj drobiža, par uhanov in neki predmet, o katerem sodijo, da hrani v sebi rokopis. Zaboj se bo odprl v slavnosti seji. Sedem škofov seveda ne bo zraven, ker niso cerkvene oblasti nikdar priznale prorokinje Joanne Southcottove, ki je načelavala eni izmed največjih verskih sekt na Angleškem. O tem čudežnem zaboji pišejo sedaj vsi angleški pa tudi drugi listi. Če ne bodo dobili v zaboji nobene posebnosti, porečejo skakači, ki kot sekta še niso izumrli na Angleškem, da se zato ni dobilo ničesar, ker se je odprl zaboj, ne da bi stalo poleg sedem škofov, mogoče se bodo tudi izgovarjali, da se je odprl o nepravem času, saj se Anglija sedaj ne nahaja v stiski. Ves svet je vendar le nekoliko radoveden, kaj neki se mora skrivati v tem zaboji, in kako izgleda zdravilo, ki naj ozdravi Anglijo. No, v par tednih dobimo na vsa ta vprašanja točne odgovore, do tedaj pa — trpljenje!

Predposlednji izprehod še ne prav starega upoko- jenca po Gorški okolici

Dolg čas. — Bredimni in brezšišni strel. — Nepriljni obiski. — Težave knjižnega delovanja. — Skriti talenti. — Dolgčas »Pri Maksu«. — Stric Jožica. — A. G. v Gorici. — Odprto pismo.

Takisto naj bo povedano in zapisano, da mi je to pohajkovanje začelo presedati: vedno ista vremenska hišica s kazalcem revmatizma, oziroma vlage, povsod isti dolgočasni upokojeni in aktivni obraz; prvi zehajo in dan za dnem čaka »prvega« — jaz celo že štiri mesece! — drugi gledajo na uro, da ne bi prišli pregodaj v urad, ako baš niso — odvetniki, ki ne poznajo ne ure ne dneva v korist svojih varovancev; — tem nagaja deževno vreme, oni pa se radi sklenejo jezijo na južni veter; vsak četrtek prihajajo vedno isti ravnokar obrti rodoljubi z dežele, se smehljajo prijazno, poprašujejo po junškem zdravju, po novostih, kam naj gredo na tripe in goljazi, in se čudijo, da v Gorici tudi dežuje. Prosim Vas, ali ni to res dolgočasno? Mene povrh dolgega časa jezi dejstvo, da novi izvozni trg še ni dozidan, ko briške in vipavske črešnje že dozorevajo in zardevajo liki mlade punce na prvem plesu, ko se šparglji delbelijo ko bogati mesarji in se njim sprito njihovih zunanjih in notranjih vrtil stari trg ne zdi dostojen in sposoben. Vidite, prijatelji, vse to me jezi in dolgočasi, da trpim ko Ludvik XV., ko se je bil naveličal lepe Pompadurke, Richelieuja, Kaunitza in drugih prijateljev. Na vogalih vidim zaporedoma po štiri dni vedno iste osmrtnice, časopise breknajo vedno na isto struno. Žalijo me tudi oni radovedni pogledi, v katerih čitam: »Čemu hodi ta še ne prav etari dedec vsak božji dan ob istih urah po istih ulicah in drevedih brez vsakega dela?« V svoji črni nevočljivosti mislijo, da hodim tako le za kratek čas, ne pa iz zgoljnega dolgega časa... Odkar naznanja na Gradu tudi z brezdinnim smodnikom polne, je odpadla važna točka dnevnega dolgočasnega sporeda: kontroliranje Riisendorje, Braunitzerjeve in Buligove ure, ker po strelu na Gradu veš kdaj Te čaka kosilo ali pa vsaj kosilec. Tam neki dan smo čakali v mestnem vrtu običajnega strela in zijali na žepne ure, pripravljeni, da privijemo ali odvijemo moj vijaček, da ne prehitimo ali ne zamudimo dolgega časa. Strela pa ni bilo slišati kar tri dni zaporedoma. — »Kaj pomeni to, pri njega duši?« se razjezi gospod Benedikt, ali sem že tako oglušel, da še tega ne slišim? Jaz pa njega in druge tovariše potolažim: »Ali niste čitali Damirove »Pasje dlanke?« Ne veste li, da se odšel strelja ne le z brezdinnim, temveč tudi z brezšišnim smodnikom?« Pa sem jo moral odkuriti v pospešenem lup-ti, lup-ti.

Prijatelji mi svetujejo: »Ako Te tare dolgčas, pa sedi in napiši kaj!« — To je v resnici še nekam pameten nasvet, vendar nisarija ni tako lahka stvar, kot si Vi to predstavljate: imam dobro idejo za šaljiv podlistek. Svinčnik je oslinjen, razpoloženje izvrstno, vonj cigarete se valovi nad pisalno mizo, pol strani belega papirja je že popisano. Naenkrat se javi nekdo pred vrati in z vlijudnim »gromom!« pride nekdo streljavec

z uradnimi pisli radi neplačanih davčnih in registrskih zastankov, pa mi hoče zarubiti — pisalni stroj...! Vse prestrašen začnem molodovati, pri čemer mi vrejo besede ko hudournik izpod skale: »Oj, Vi lahki gospod, Vi moji postavni, hočem reči: mož postavne, pustite mi pisalni stroj pri miru! Zapišite rajše moje žepno uro! Verujte mi, da je točna ko strel na Gradu, njen nikoli je pravo in pristno blago še izpred vojne, boste videli, kaj takega ne dobite niti pri Suligiju za 25 lir!... Oj, gospod, kar to uro vzemite, ker ono zlato s tako viržico vred sem poslal na »Hrib usmiljenja«, hočem reči k urarju na Mont, da mi jo popravi, namaže in naravna po streli. Veste, že pol leta jo ima pobožni urar na Montu v popravilu, pa mi je ne da, dokler ne pri- nesem 280 lir za »popravilo«, in še 12% obresti zahteva ta Mont presneti. Naredite z menoj, kar se Vam zdi, le pisalni stroj mi pustite, ker brez tega orodja sem liki invalid brez proteze, kot avto brez bencina, kot nož brez rezila in ročaja, vrata brez kljuke, kot polenta brez ovčikov in parmezana, kot moderna gospodična brez kratkega krila in še krajših las, brez pisalnega stroja sem kot pes brez medalje in nagobčnika, kot limonada brez sladkorja in citrone, ko tarok brez šizka in pagata, ko cerkovnik brez nabirahnika, ko minister brez portfelja, kot najlepša majolika brez vina, kot hlapec, ko... Jernej brez pravice, ko... ko... ko... Pa saj veste sami, kako je. Glejte, na tem stroju pišem svoje podlistke, pišem ljubezna pisma vdovam in sirotam v tolažbo, še Vam na čast pišem kaj spodobnega. Imejte usmiljenje, Vi moji postavni! Ako baš morate kaj zapistati, zarubite — pri njega duši — moje zbrane rokopise! Glejte, koliko jih je, na kakom finem papirju so napisani, vse sem sklepal na tem stroju. Gospod, dajte jih natistiti, v lepi elegantni obliki seve, jaz sam bom pisal duhovite kritike, delal bom kričajočo reklamo, boste videli, da se bo stvar obnesla: Vaša ušiva — hočem reči: pravična terjatev bo krita do poslednjega solca, meni pa od prebitka ostane še toliko, da bom mogel do prihodnjega »prvega« plačevati izgubo pri taroku s predpisanimi kvartinski vred! — Mož čedne postavse se je dal preprostiti, pa je pregledal rokopise in jih z večšo roko tehtal: »Gospod — i, sprito dobrega papirja in lepe zunanje oblike so Vaši rokopiši med brati in sestrami vredni pet lir, ako branje ne bo delala sitnosti! Glejte, ljudje božji, položite svoje roke na srce in povejte mi, kako naj v takem razpoloženju pišem humoreske!«

V peru mi sili kaj drugega, pa se lotim kulturno-političnega predmeta in ga, vsaj po mnenju svojih prijateljev in nasprotnikov, takoj v začetku — polomim. Vrhtega moram črno na belem čitati pa že take, da mi kar brni po ušesih. Še večeraj — 8. t. m. — sem čital v »Edinosti«, da sem se neki dan obregnil na naše — učiteljstvo. Prav ste zapisali, gospod France Bevk, da nisem hotel žaliti našega učiteljstva. Pred krivičnimi sodniki pa se bom branil sam in se Vam zahvaljujem za Vašo dobro voljo. Menda je splošno znano, da gojim baš do naših učiteljev — apostolov naše narodne kulture že od nekdaj visoko spoštovanje, pa bi ne bilo prav o d n i k o g a r pošteno, da bi tem našim trpinom grenil njihov kruh. Kako bi jaz smel omalovaževati učiteljstvo, ki sem ga toliko let kot ravnatelj vodil in odgaljal? Pri izpitih usposobljenosti sem bil res nekam strog; marsikateri učiteljci in učitelji sem dal po dva, celo trikrat priliko, da popravijo svoje pomanjkljivo znanje pri zeleni mizi, to pa le iz mojega globokega spoštovanja do učiteljskega stanu, od katerega sem predvsem zahteval metoditno izobrazbo in temeljito poznavanje materinskega... Tega mojega spoštovanja ne omaja nihče. In pri tem ostanem in polemikihi člankov ne bom več pisal!

Pa še neki drugi razlog me odvraca od pisanja. Oni dan sem kupil deset pol papirja po pet stotink. Imam že od nekdaj hvalevredno navado, da kupujem svoje pisarniške in druge potrebščine le — na debelo. Prijazna gospodična mi zavije blago v kos starega tednika. Ko spravim in uredim doma svojo novo zalogo, pričam še kos onega časopisa, ki ga sicer ne poznam. Tednik je nosil datum kvaternega petka, to je 11. sušica t. l. — Čitam z največjim zanimanjem, kaj čitam? Požiram maestno in drobno tiskane vrstice, ne morem se načuditi globokim mislim, ki se prepletajo po člankih iz vsega sveta liki pestro cvetje na travniku, liki pisane barve na petrijski preprogi. Vrh četrtega stolpca naslovne strani do bimo krč v čeljusti in odprti ust čitam, čitam — čudite se, rodoljubi! — v mojo (ali celo v svojo) čast in slavo v r z e, prosim Vas, prave doneče verz, kakršnih d s l e j se ni nihče koval o meni in jih tudi ne bo. Le poslušajte:

»Oj, zakaj nisem postal Hrvat? Zdal zna bi hrvaške bukve brat. Tako sem ostal staroavski — nad zmoto življenja me srce boli...« [Johntata, jehntata]

To blagoslavje, ta jansko-trohejsko-daktilski ritem, tudi ana- pesti so vmes (6 zakaž nistem) ta blagoslavna krepka rima, ta duho-

vitost pomešana s pesniško svobodo (lat. impertinentia poetica)! Vsebinska je naravnost tragična: Zgrešeni življenjski cilji. Kako krasen naslov za moderno kulturno-politično žaloigro, polno svetov- žalja in podobnih občutkov. In tak pesnik se ne podpiše niti z najskromnejšim anonimom! Književna zgodovina ne bo poznala njegovega imena, Biografski leksikon ne bo poznal skritih zakladov tega pesnika iz naših krajev! In ta gli- stič osrečuje svoje bravce s tako tečno duševno hrano le po enkrat na teden! Skoda, zares škoda!!! Pri njega duši, s takim pesni- kom ne morem tekmovali, ki v šti- rih borih verzih napiše tragedijo in komedijo obenem; in to je tudi vrlo važen razlog, da zapicim svo- je raskavo pero za okajnimi tram- čim izčrpa svoj skromni knji- ževni program.

Tisti dan sem imel vsaj nekoliko zabave. Sicer pa je življenje od prvega do poslednjega dneva v mesecu dolgočasno celo »Pri Mak- su!« Naša lepa stara družba se lomi na vseh štirih oglih mize: vedno mladi upokojeni ravnatelj A. Končič hodi bogve kod in zavaja na grešna pota našega najboljšega kloba, naš »propheta in patriar-« prihaja le redkokdaj, dasi se vsi že iz zgoljne vlijudnosti pridujemo, da verujemo v njegove krive pre- robe, »Prevzvišeni« od desnega brega Soče zapravlja po svetu de- narje in zdravje, Vid Svetič hodi pogostoma v Kanal in se vrača si- ten, ako izgubi pravdo na sodnji; ako pa jo dobi, prepeva narodne pesmi, zlasti ono: »Na gajuku je stala in bridko jokala«, pa je vsaj on prepričan o lepoti svojega gla- su. Ko se naveliča petja, pripovedu- je in sanja o Zlatorogu in dru- gih gamzih, ki jih bomo po tem grešnem življenju pasli na Krnu, Matajurju, Triglavu in drugod.

Potem mu Marija prinese njegovo južino, in ko Vid postrga in po- sreba omako, si zavije iz Vitezevo klatje pol cigarete in pravi, da ga tarok ne zanima več, da mu dopa- da edino le šah, in zeha ko lev po kosilu. Primož Vitez je sicer še vedno navdušen tarokist, ali zlom- ka, še on prihaja prepozno, ker potrebuje za onih 800 metrov iz pisarne do »Maksa« pet in dvajset minut in hodi počasi, ko da ima na vsaki nogi po sedem kurjih očes. — Prof Černič toži, da ga zbada v levem nožnem palcu, pa ne more hoditi k našim »sejam!«

Naš specialist za skleroze in po- dobne bolezni mu brizga v bolni palec neko zdravilo, ki baje ime- nitno učinkuje proti podagri. Ako to ne pomore, mu dr. Končič sve- tuje, naj si da odrezati nožni pa- lec, kot se izdere piškav zob, ki ne boli več, ako ga nosiš v — žepu. Tako bo mogel prof. Č. zopet red- no zahajati k taroku. — Šisto se istotako odteguje skupnemu delo- vanju in prihaja šele pozno na iz- pregled. Pravijo, da odmotava ne- ko bilanco, ki da je zvita liki obro- čanka, ako poznate ta lepi izraz za polžasto-zavite stopnice. — Na- rasčaja pri taroku pa tudi ne vi- dim, ker novinec se pač ne nauči tako lahko naše »paklogije!«, pa izostane že po prvih izgubljenih desetih lirah. Naš dobri tihi Pre- moslav, ki zna in piše toliko lepih stvari, je tudi izostal. Nam vsem je v resnici žal, da ga ni več v našo družbo. Še po zimi sta zaha- jala k nam dva mlada elegantna ravnatelja neke velike banke. Od- vetniki v naši družbi so z njima silno prijazno flirtali: moj Bog, pravne zadeve, ki jih dobivajo od obeh ravnateljev, n e s e j o, ako odvetnik tudi izgubi pravdo. Tudi jaz sem bil vedno prijazen z njima. Je pač tako: ako si v dobrih sti- kih z ravnateljem, laže dosežeš kako posejilce ali pa vsaj podaljš- sanje zapadle menice. V svoji vlijudnosti sem šel tako daleč, da sem enemu od njiju večkrat od- stopil svoj sedež pri mizi, na ka- terem imam že toliko let vknjižene servitutne pravice in ki ima to prednost, da človek iz tega mesta kaže komarjem in slavnemu ob- činstvu svoje gladko lice, pleso pa skriva za steno. In zdaj jih ni več! Bojim se, da sta dobila od višjega upravnega sveta migljaj, naj je ne spuščata v nevarne spekulacije upravnega sveta migljaj, naj se ne hajajo le redkokdaj. No, one dni, ko je nepretrgoma prikorakal prijatelj stric Jožica, ker mu je celo s tram- vajem bilo predalet do Fona na Solskanski cesti. Tega gosta naši čitatelji še ne poznajo, pa je vred- no, da napišem sličico o njem.

Pravijo mu tudi »glofo«. Ta ime- nitni priimek mu je dala njegova dobra mamica, ko ga je pred to- liko leti na binkoštno nedeljo po- slala v novi obleki k veliki maši. Vsa ponosna je stala na hišnem pragu in gledala za zalim sinkom; številnim sosedam, ki so istotako pasle radovednost, je djala: »Ali ha vid'le, sosedje, naša Jožica? Lih ku an hroč!« Je obblejnti Buh vej, de je rejal! In od tistega pomembnega dne mu je ostal žlahtni pridevek. Stric Jožica je priljubljen v naši deželici malo- dane ko ranjki Franjo Ferfila. Vedno je eleganten: navadno nosi površnik in klobuk svetle barve, brez viržinke v ustih pa še spat ne hodi; po ulicah hodi počasi, previdno stopa z levo nogo, ki jo stiska preozek čevlj. Pa kaj mara za to, ako ga tišijo kurja očesa in sitni ozebki, samo da je videti eleganten, gospod. Tako dolgi, skrbno negovani nohtov na obeh mezincah ne nosi nihče v dolini

šentflorjanski. Kakor je sicer ved- no dobre volje, je bil oni veter ne- kam čemern. Zamišljen je sedel pred polno merico rebule, mrzlo viržinko je grizel, oči so mu bile solzne, lice blede, le njegov nos je kazal prejšnje zdrave, vsele bar- ve. — »Kako je, stric Jožica?« ga vpraša nekdo. — »Kaj čie bi?« Slabu je, bolan sm'm: žie tri dni ne smejm p't, jeist' pejt t'ud' ne; in- fluenco 'mam, umrou buom...!« — »Ako imaš influenco, pij črno vino in daj ga malo segreti!« — »Ben, Marija, pr'nes ha, pr'nes pou litra!« ukaže stric Jožica. Črno vino ga je v resnici oživilo, a njegova senti- mentalna ginjenost ga še ni mini- la, pa je žalostno pripovedoval: »Rejs ne vejm, kaj buo s to trda- manskou influenco. Prou bojim sel Naš Janez s Sturjem je žie sou, zdej je šie Korl' bulan, ješ pejt t'udi! Mejduska, to smo b'li trije pr'jatl'i! Sto petdeset lejt smo ha pili mi tr'je skep, več ku taužent hektu ha je šlu v hnad' p'rieu ha je blu, pejt nej buo v jemien' bož- jem. Misel na smrt ga je še ved- no trla, pa je ves žalosten z joka- vim glasom zapel:

»Kako bi človek bil vesel, ko b' tebe vince ne imel? In ko p-me pride smrt, na grob mi vsad'te vinskih trtl

In ko grozdje dozori, sok mi v grob dol prikipi in v grobu hvalil bom Boga za kapljo vinca sladkega...»

»Da, da, tako bi b' luo žie fajm, a rajš' b' ha tle-le pri šiori Tere- sinih pri šiori Pep'ci al' pa pri Fo- novih osmoku anu bandimu (tr- gatev) srednjega kmeta!« — V to- lažbo njegovih številnih prijate- ljev naj bo povedano, da je stric Jožica zopet popolnoma zdrav; zelo verjetno je tudi, da se mu iz- polni še zadnja njegova želja glede »bandime!«

Po obisku strica Jožice je bilo zopet dolgočasno, dokler ni prejš- nji teden zlomil naše enolično razpoloženje »Pri Maksu« naš go- riški rojak And. Gab, ki je prišel kar z Dunaja. Vedno vesel, živa- hen, zabaven, poln humorja in do- vitivov, podjeten in delaven je Drejc kot nekdaj. Prav je tako! Kaj bo zlomka nosil čemerne in kisle obraze po tem božjem svetu, ko ima malodane vojno odškodni- no v žepu! Tudi tarokiral je z nam. Ko prvi večer je obral prof. Č. in Šisto za tri lire, ker sva Pri- mož Vitez in jaz radi neke seve zamudila igro. A naslednji večer sva mi dva igrala z njim in to si Drejc zapomni do prihodnjih kolon. Mešal je Vid Svetič, ki je največji pakljuh od Krmina do Tolmina, kot sem jaz baš v istih krajih znan kot najboljši tarokist, kar itak že veste. Ponosen na luno, pagata in dva kralja napove Drejc kot prvi trojko, pri njega duši. Vitezu poigravajo pristrženi brki, ko zahrbtno našteje deset ta- rokov. Moja dolžnost mi veleval: kontra igrati To vam je bila strašna polomija: Drejc u vjamemo naj- prej neobjeljenega pagata, knjalu zatem luno, narediva vse kralje in povrh še — volat!... Kdor zna, naj napravi račun, pri čemer naj upošteva dejstvo, da igramo »Pri Maksu« z razliko pointov. Drejc se je na vse grlo smejal, toda le prisiljeno, mi prav od sr- ca. — »Kaj takega pa se mi ni še pripetilo!« pravi Drejc, Vid Svetič pa: »Tudi cigan je dejal, da se mu kaj takega še ni pripetilo, ko so ga vlekli na — vislice!«

Poleg te redke igre mi je gospod Drejc napravil še isti večer drugo veselje, ko je sprito vse naše druž- be dejal: »Gospod — i, moja so- proga Vam pošilja svoje pozdrav- čke z željo, da bi bolj pogostoma pošiljali svoje podlistke v »Edi- nost!«, ker v vsaki številki išče naj- prej Vaših »Izprehodov«, ki ji ta- ko ugajajo. — To pohvalo je navil še na višjo struno, pa nočem vsega ponoviti, da ne bi kdo mislil, da se preveč hvalim...« — Same ginje- nosti so me dušile gorke solze, jedva sem izmenkal svojo zahvalo in sem že otvorej napravil trdni sklep, da napišem odlični gospe to-le odprto pismo: »Milostiva gospa, sprito Vaše pohvale in Va- ših pozdravov sem takoj naslednji dan napisal v Vašo zabavo ta »Iz- prehod«. — Oj, prav dobro se Vas spominjam. Vaj gospod me je bil še pred površno predstavil, da sem dobil pravico in dolžnost pozdrav- ljati Vas na ulici, ako sem Vas v novi bluzi ali pa pod novim klo- bukom še poznal. Občudoval sem Vas, ker ste bili zelo lepi in ele- gantni, kakor ste gotovo danes tudi. Govoril pa sem z Vami le malo besed, ker sem slišal boječ in sramečljiv človek, vrhtega sem bil takrat še — oženjen; zato se mojemu naslovitju na Vas te malo pomikloče vsaj tako — od daleč. Zunanosti Vašega sopraga pa ne morem in ne smem hvaliti, ker sem objektivni in odkritosten človek. Sicer je Vaš gospod Drejc še vedno čvrst in postaven dedec, ali prosim Vas, lepa gospa Ivanka, kako morete dovoliti, da nosi tisto dolgo, redko, kocknasto brado, ki ji pravijo na Dunaju »Greissler- barš« in ki je ni niti za najskrom- nejše kuhinjsko omelce? Na Va-šem mestu bi ga poslal k prvemu brivcu Vašega okraja, da mu do- kože ostržije brado s tistimi mišji- mi repki vred, ki jih venomer na- teza pod nosom. Sicer blagovolite ukreniti, kakor se Vam zdi, toda

takega bi jaz ne pustil v svet, zlasti ne v Dunaju, ki je nekada prednjačil v eleganciji. Morda pa mu ne dovolite brivne in škarije, da pride Vaša lepota še do večje veljave, ko sedite skupaj v kavarni ali v gledališču? Ako je to pravi vzrok, imate Vi prav, pri njega duši Pa ne zamerite!»

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED

Na žitnem trgu prevladuje še nadalje močna tendenca, vendar ni bilo velikih sprememb cen v primeri s prejšnjim tednom. Iz ameriških proizvodnih krajev prihajajo poročila o zmanjšanju površine, nasejane s spomladanskim žitom, iz evropskih pa se poroča, da je mrzav v začetku maja škodoval ne samo sadju, ampak tudi žitu. Statistika o evropskem uvozu žita od lanske letine do konca aprila tudi izkazuje mnogo povečani uvoz v primeri z istim časom prejšnjega leta, znamenje, da je bila lanska letina v Evropi slabša, kot se je domnevalo. V Italiji se je v letošnji kampanji do konca aprila uvozilo 17 milijonov stovov pšenice v primeri s samo 11 milijoni 300.000 stovov v istem času prejšnjega leta. V ogledelem tem dejstvu zadržuje kapitalno močna in dobro organizirana žitna trgovina Sev. Amerike robo na trgu in skuša tudi z razširjenjem različnih poročil napraviti razpoloženje za porast cen. Pri sedanjem tržnem stanju je povsem mogoče, da se ta nakana posreči in da bo morala Evropa do prihodnje nove žetve plačevati visoke cene. — Cene moke se držijo na isti višini, povpraševanje je po boljših znamkah. Koruza in oves sta imela ta teden bolj miren trg (okoli 80 oziroma 100 lir na veliko).

Naše gorsko maslo je doživelo ta teden znaten padec cen, za okoli 2 liri pri kg. Krivja je temu konkurenca tridentinskega in lombardskega blaga, katero se ponuja na trgu po nižjih cenah.

Dr. I. O.

POLJEDELSKA KRIZA

Velikanski in nagli razvoj severnoameriškega poljedelstva v prejšnjem stoletju je občutno poskušal stanje istega v srednji in zapadni Evropi. V pripravi, da se poljedelstvo kot pridobitna gospodarska panoga ne more v modernem gospodarstvu kosati z nobeno drugo so evropske industrijske države žrtvovala poljedelstvo na korist industrije, ki je tudi sprito tega dejstva dosegla nepopisljivo hitro razmah. Amerika je postala glavni dobavitelj agrarnih proizvodov in sprejemala v zameno industrijske. To je trajalo komaj par desetletij, kajti tudi Amerika se je začela polagoma industrializirati. Izvoz ameriških poljedelskih proizvodov na eni in izvoz evropskih industrijskih v Ameriko na drugi strani je postal koncem prejšnjega in začetkom današnjega stoletja od leta do leta manjši. Vloga Amerike v preskrbi žit za svet je prevzela Kanada, Argentina, Avstralija in Rusija. V razvoju industrije so Zedinjene države našle nadomestilo za žito, masti i. t. d. Evropa pa ni zamogla tega v pogledu na svoje industrijske izdelke in radi tega je postajala oddaljena tržnišče vedno tesnejše. To dejstvo je več ali manj vzrok svetovne vojne, kajti nujna je postala ugonobitev kakšnega merodajnejšega konkurenta.

Poljožaj se je takoj po pričetku svetovne vojne namah izpremenil. Evropa je usmerila svojo industrijo na proizvajanje izdelkov, ki so služili izključno v vojne svrhe. Poljedelstvo je avtomatično pridobilo na važnosti, toda primanjkovalo mu je delovne sile, strojev

i. t. d. Uspeh ni zadoščal nameram in željam držav, zapletenih v vojno meteo. Tu se je zopet pojavila na obzorju Amerika, ki je komaj čakala tako ugodne prilike. Z vstopom slednje v vojno na strani zaveznikov je postalo namah jasno, da mora Amerika prevzeti preskrbovanje svojih zaveznikov s potrebnimi poljedelskimi proizvodi. To dolžnost je Amerika izpolnila z velikansko samo njej lastno žilavostjo. Obdelala je tako ogromne površine in dvignila svojo produkcijo na tako višino, da je zamogla sama prehraniti skoro ves svet. S tem je napravila tudi sijajno kupčijo, kajti Evropa je izvanredno slano plačala ameriško žito. Nad polovico zlatih zalog je poromalo v Zedinjene države. Ko je vojna prenehala, je bila industrija zapadne Evrope popolnoma izčrpana in Evropa osiromašena. Raditega je začela Evropa misliti na povzdigo svojega poljedelstva. Amerika je opazila pretežno nevarnost in uvidela potrebo kreditiranja svojih poljedelskih proizvodov. Izšla je na ta način zadnji novič iz Evrope in se potem oddaljila. Poljedelstvo Zedinjenih držav je radi nemogočnosti oddaje svojih proizvodov kot prvo prešlo v krizo. Sledilo mu sorodno panogo vseh drugih poljedelskih držav. To stanje je privedlo sklicatelje mednarodne svetovne konference do prepričanja, da je nujno potrebna rešitev poljedelstva iz tisoletnih kriz. Vprašanje je kakor vsa ostala, o katerih se razpravlja v Ženevi, precej zamotano in spritje tega je njegova rešitev zelo dvomljiva.

Jugoslovensko bankarstvo

Poslovanje jugoslovenskih banknih zavodov je stalo tudi preteklega leta pod vplivom gospodarske depresije. Banke so trpele pod bremenom velikih investicij v industrijo iz prejšnjih let, ki prihajajo sedaj do izraza v težki pasivnosti zelo mnogih industrijskih podjetij. Izmed vseh gospodarskih panog ste najbolj trpeli lesna in mlinarska industrija.

Bančno poslovanje je zastajalo za enim iz leta 1925. Zavodi so postali v kreditni politiki mnogo bolj previdni. Zaznamuje se predvsem popolna opustitev dolgoročnih investicijskih kreditov, dejstvo, ki je privedlo bančne zavode do likvidnosti in mobilnosti. Pri dovoljevanju kreditov prednjačijo menice, kupčija, ki je doživela velik razmah na deželi. Višina bančnih obresti se je nekoliko znižala, dosega pa kljub temu še vedno 10—14%. Slovenija praktično najnižjo. Zahteva se 10 do 14%. Zavodi so v večini slučajev odklonili stremeljenje Narodne banke po znižanju bančnih obresti. Motivirale so ta svoj korak s previsokimi davčnimi bremenji, katerim so slejkoprej podvržene. Na drugi strani so znižale obrestno mero za vloge, ki se vrtili med 4 in 7%. Vloge stalno rastejo in dosega že okroglo 6 milijard dinarjev. Jugoslovenske banke so prejšnjega leta razpolagale z okroglo 14 milijard dinarjev, ki so jim služili za vzdrževanje njihovega obrata.

Izkazani dobički zagrebških velebank so lanskega leta v primeri z 1925. precej nazadovale: Prve hrvatske štedionice od 20,6 na 16,6, Hrvatske eskomptne banke od 22,5 na 14,7, Jugoslavenske banke od 14,8 na 11,5, Srbske banke na 9,4, Sveopće hrvatske banke na 4,5 in Hrvatsko-slavonske deželne hipotekarne banke na 10,6 milijonov dinarjev. Velebanke so raditega znižale primerno tudi svoje dividende in sicer: Prva hrvatska štedionica od 100 na 80 dinar-

jev (nominalna vrednost delnic 500 din.), Hrvatska eskomptna banka od 12 na 8 (delnice po 100 din.), Jugoslavenska banka od 14 na 13 (delnice po 75 din.), Hrvatsko-slavonska deželna hipotekarna banka od 7 na 6,50 (delnice po 50 din.), in Sveopće hrvatske kreditne banke od 14 na 10 dinarjev (delnice po 100 din.).

TRŽ. KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

ima v zalogi:

Žveplo ventilirano «Treza» in «Treza Albani» ter žveplo s 3% modre galice.

Modro galice nemško in angleško le za prednaročnike, katerim smo rezervirali prednamovano količino.

Škropilnice originalne «Vermorel» in «Volpi».

Žveplalnike navadne ročne in ploščnate nahrbtnice.

Zalivalnice ploščnate od 8 litrov naprej.

Žveplalne trakce na azbestu in navadne.

Gumijske trakce za cepljenje.

Posamezne dele za škropilnice «Vermorel» in drugih znamk.

Transportne vrbe za mleko od 30 litrov in navadne ročne.

Kose Merkur imamo od prve pošiljke le manjše množine za na drobno razprodaje. Tudi pripravljeni smo nove pošiljke in sprejemamo večja naročila.

Semenska ajda. Od naročene semenske ajde nam ostaja še nekoliko vreč, katero se lahko oddamo tudi naročnikom.

Detelja lucerna nam je sedaj dospela. Ker je nekoliko pozno, nismo odposlali na pismena naročila, zato vabimo one, ki se želijo lucerno, da nam sporočijo ali jim hočemo odposlati.

Čebelarstvo petrobršnja. Dospelo nam je več manjših potrebščin, ter pričakujemo dohoda še ostalih delov, ki so nam pošli.

Dalje imamo v zalogi: Umetna gnojila, mešanice, pripravljene za razno zelenjad, semena vrtna in poljska, trave, veliko izbero kmet. ročnega orodja, orehove tropine, laneno seme, pitje krmno, posnemalnike za mleko itd.

MODRA GALICA

Ker prihajajo še vedno nova naročila za modro galico, ki ima dospeti v Trst 10. junija, naznamo nam tem potom, da smo vsa nakupljena množina že oddali in ne moremo sprejeti več nobenega naročila.

TRŽ. KMETIJSKA DRUŽBA v Trstu, ul. Tzarebianca 10, tel. 44-39.

BORZNA POROČILA

Trst, 21. maja 1927.

Amsterdam 728-738, Belgija 251-256, Francija 7140-7190, London 8855-8885, New York 1820-1830, Španija 315-325, Švica 350-354,50, Atene 23.65-24.15, Berlin 427.50-437.50, Bukarešt 10.65-11.15, Praga 33.85-34.35, Ogrska 314.50-324.50, Dunaj 252-262, Zagreb 31.90-32.40. Uradna cena zlata (20.5.) L 352.29; vojnoodškodninske obveznice L 63.

Sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalosno vest, da je naš papa, oziroma sin, bral in štiric

IVAN KRAIGHER

prvi hrvatski strojničnik

dne 11. i. m. v bremskem pristanišču smrtno ponesrečil in bil dne 14. i. m. v Bremenu na kolodsišču pokopanih Walla, pokopan.

POSTOJNA, dne 21. maja 1927.

Mati Josipina. Otroci: Nino, Nada, Nilo. — Bratje in sestre. Nečaki in nečakinje.

Loterijske številke

Izrečane dne 21. maja 1927:

BARI	72	3	54	88	42
FIRENZE	88	46	55	52	34
MILANO	40	26	62	20	43
NAPOLI	35	33	9	44	61
PALERMO	82	60	66	36	25
ROMA	59	56	37	81	85
TORINO	53	27	32	56	44
VENEZIA	33	46	12	65	63

DAROV

G. Verhovc Frančiška je darovala Dijaški Matici 5 lir. Darovalki lepa hvala.

Spominjajte se naših dijakov in darujte Dijaški matici!

Naročajte „Edinost“

SLABO JE DRAGO,

Ker ni dosti vredno, to je stara resnica! Tako je tudi pri testeninah. Le one so ceno, ki so redilne kakor PEKATE. Makaroni, špageti in drugo. Zanesljivo prave v 1/2 kg originalnih zavojih. (510)

POSLANO

Izjavljam, da ne pripoznam dolgov, ki jih je ali bi jih napravila moja soproga Marija Frandolič roj. Tuzzi.

JOŽEF FRANDOLIČ Ronchi, Via Manzoni 350. 651

*) Za članke pod tem naslovom odklanja uredništvo vsako odgovornost.

ZAHVALA.

Povodim bridke izgube predragega soproga, očeta in brata.

ANTONA PIRH

posetnika na št. Viški gori h. št. 118, izreka podpisani najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, zastopnikom občine, šole, in «Kmetkodelavski zadrugi» na Idriji pri Bači, prečisti duhovščini, pevskemu zboru za njihovo žalostnico in sploh vsem kateri so spremlili nepozabnega pokojnika k večnemu počitku in ki so nam v teh težkih dneh na kakoršenkoli način pomagali. — Posebno pa se zahvalimo č. g. župniku Hlišu, ki je stal pokojniku ob strani v poslednjih dneh, nam vsem pomagal s tolažbo in preskrbel da je bil pogreb manifestacija ljubezni do pokojnika. — Bog povrni vsem. —

Št. Viška gora, dne 20. maja 1927. Justina roj. Bičič, Slavko, Vlado, Vojko in Dorica, otroci. Peter, brat.

ZAHVALA.

Užaloščeni vsled prerane smrti našega nadvse ljubljene

Hermana Pertot

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem prijateljem in znancem, ki so na katerikoli način počastili spomin pokojnika.

NABREŽINA, 21. maja 1927.

BRUŽINA PERTOT

in ostali sorodniki

Obiščite največjo zalogo koles:

Stucchi - Legnano - Wolsit - Rapid.

Ciklomotorji: Mafalda D. K. W. Mafalda Standard.

Motocikli: B. S. A.

MEHANIČNA DELAVNICA ZA POPRAVILA.

SPECIALITETA KOLEZ ZA ŽENSKO IN OTROČE.

TVRDKA

A. LANTSCHNER

Trst, Via Roma 23 vogal Via Gappa

Telefon 198 (zraven glavne pošte)

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 677

KAKAO De Jong's holandski, zasliči prednosti radi njegove pristnosti in izborne kakovosti. 660

DEKLICA, 15—16 letna, tudi sirota, se išče za majhno družino. Via Rossetti 83, vrata 3. 680

HISA z gostilno, inventarjem, se prodaja radi takojšnjega odhoda. Električna razsvetljava. Cena zelo nizka. Sv. Križ, Stofla. 681

15 LETNA deklita, poštenih staršev išče mesta kot učenka v kakih trgovini z mešanim blagom. Naslov pri tržaskem upravitelju. 682

SIMCICH JOSIP, urar, Sežana 44, izvršuje vsakršna popravila ur in zlatinice z največjo točnostjo. Specialist za stolpne ure. 683

KRASNA posestva 20 oralov, 2 in pol orala vinograde, 30 minut od kopališča Rimske Toplice (Stajersko), se pod ceno prodaja. Pojavnila daje Leopold Pečar, železniški uradnik, Zidanmost, Jugoslavija. 684

SLUGA se sprejme pri gorilnem denarnem zavodu. Prosto stanovanje in mala plača. Primerno mesto za upokojenca ali male obrtnike. Pismene ponudbe pod «Služba» na gorisko upravitelju. 685

KOSILNI STROJ znamke «Beba» (zma), le malo rabljen, kakor tudi grablje, prodaja po ugodni ceni Mihael Malik v Ajdovščini. 686

NA PRODAJ je Batičev posestev s hiao vred, na cesti Sv. Križ. Več se izve v trgovini Štekar, Ajdovščina. 687

KRASKEGA OVČARJA-PSICO v starosti od 2-5 let, pristne pasme, železnostive barve, zelo ostro čuvstvo, na verigi, kupim. Anton Kos, Vrhnika 31 pri Ljubljani. 688

MLADENIČ, 16-18 leten, z nekoliko prakse za trgovino jestvin, se sprejme. Luin, kavarna XXX oktobra, od 11-4. 689

KUPIM starejše letnike «Ljubljanskega zvonca». Ponudbe pod «Zvon» na upravitelju. 690

SREČO, preteklost in bodočnost življenja pove kromat v via della Pietà 12, vrata 6. Govori slovensko. 691

STANOVANJE se odda. Na željo se prodaja tudi pohištvo. 4 sobe, sobica in kuhinja. Naslov pri upravitelju. 692

V VOJAŠNICAH Oberdan se prodajo streljani, opake i. t. d. Pojavnila daje Semeraro, v vojašnici. 693

SOBA, meblirana, se odda boljšemu gospodu. Via Fabio Severo št. 12, vrata 7. 694

POSTELJA se odda poštenemu delavcu. Via Francesco Rismondo 12/1, Petrovič. 696

SPREJMEM tri mladeniče na stanovanje. Via dell'Istria 77. 698

STENICE, kuhinjske ščurke uničujemo na stanovanjih z gotovimi sredstvi. Zavod za razkuževanje Rossetti 2. 699

BABICA, izkušena sprejema noseče, Via Chiozza 50. 697

GLYKOL je edino energično zdravilo proti glavobolu, šibkosti, malokrvnosti, obnemoglosti. Izdelek lekarne Castellonovih, Trst, Via dei Giuliani št. 42. 695

PODLISTEK (116)

V. I. KRIZANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

«Da, otrok moj, trenutek tvoje osvoboditve je blizu; ko se rešiš pozemskih vezí, se zediníš z menoj, da boš okusil mir in pokoj, in tedaj se prepričaš, da ni bila tvoja preizkušnja zaman.»

Nekaj trenutkov je mladi mož molčal ter se zatopil v misli; nato se je vnovič sklonil k svinčniku ter rekel pelglasno:

— Hvala ti, draga mati, za iskreni odgovor; no, ali mi ne bi mogla pojasniti dogodkov mojega življenja, ki se mi ne zdi zgolj izkušnja, ampak tudi pokora. Po teh dogodkih je usoda tako čudno zvezala mojo in Valerijino usodo z usodo osebe, ki je navidezno tako različna od nas po pokolenju in družabnem stališču. Ti bereš v mojem srcu, draga mati, in vidiš, da mi tega vprašanja ne narekuje radovednost, ampak želja, da bi postal bolj vpogleden in bi bolje razumel Gospodova pota.

«Dovoljeno mi je odgovoriti na tvoje vprašanje, dragi sin. To, kar se ti zdi čudno, ni nič drugega kakor pravična posledica dejanj, ki si jih izvršil v teku prejšnjih življenj. V vsakem življenju moramo plačati kakšen star dolg in ljudje, ki so nam zoprti ali prijetni, nam ne priidejo slučajno na pot življenja, ampak so prijatelji ali neprijatelji, s katerimi nas veže pretek-

lost. Samo harmonija, dragi sin, podeljuje mir in srečo; harmonija proizvaža popolnost, ki je poznavanje Boga. Ko dosežemo to stopnjo, tedaj nam postane vse jasno, vse sile dobrega, ki so v nas, delujejo neovirano po Stvarnikovem navdihnanju.

«Ti Raul, Hugo Meier in Valerija ste stardavni znanci. Ti in on sta se silno sovražila in si mnogo hudega napravila drug drugemu; mnogo zločinov, mnogo krvi so povzročile spono, ki vaju vežejo. Skoraj v vseh teh zločinih je Valerija igrala svojo vlogo. V njej je neodločen, izdajalski duh, nikdar se ni mogla odločiti, katerega izmed vaju bi si izbrala; v prejšnjih dobah, predno je prišla do sedanje stopnje poboljšanja, je s svojo slabostjo podžigala vajino sovražnost, s svojo slabostjo in s svojo zapeljivostjo, ki je tedaj niso se omejevale čednosti in pravilne čuti.

«Nekaj življenj ste preživeli na torišču vajine divje maščevalnosti. Eno izmed teh življenj ste preživeli v Rimu za časa Dioklecijana in strahotno preganjanje kristjanov je dalo Meierju, ki je bil tedaj pretor in nestrpen pogan, priliko uničiti tebe in tvojo ženo, ki ga je zavrgla zaradi tebe in ki jo je ljubil s tisto divjo in uporno strastjo, ki ga še dandanašnji prevladuje. Toda življenje, ki je najbolj vplivalo na sedanje Meierjevo življenje, je ono pred štirimi stoletji v Suabi; bila je to doba, ko je doseglo preganjanje Judov svoj vrh. Pri tem preganjanju so bili glavni udeležniki Siegfried, pi. Scharfstein in njegov bratranec Valter. Ti, sinke, si bil Valter; Meier je bil Siegfried. V tvojem srcu se je v tvojih prebudilo usmiljenje, toda čednemu Siegfriedu je bilo to

čuvstvo docela neznano: ubiti Izraelca, oskrniti in utopiti Judinjno, zmečkati pod kopiti svojih konj starca ali otroka iz preziranega plemena — to so bila dela, s katerimi si je oholi in nestrpnosti plemič najrajši kratil čas. Ko so nekdo napadli in pokončili judovski del mesta, je Siegfried našel tam mlado Judinjno po imenu Judita, katere lepota ga je prevzela. Odvedel jo je s seboj v svoj grad. Hotel jo je krstiti in vzeti za ženo. Toda vse njegove namere si ti uničil; ti si zagledal Judit in kruti borbi, v kateri je igral svojo vlogo tudi rop otroka, se je Siegfriedu posrečilo te ubiti; vzal je k sebi Judito, dasi je bil oženjen, in ko jo je zalotil nekoč v solzah, jo je zabodel z nočem iz ljubečumnja, misleč, da joče po tebi.

«Zdaj boš razumel, da je vaše sedanje življenje pokora in preizkušnja istočasno. Siegfried se je moral roditi vnovič kot Jud, da sam na sebi preizkusi krivico plemenskega preziranjja, krivico slepega sovražstva, pred katerim nimajo osebnosti nobenega pomena.

«Zopet sta se srečala kot tekmeči; toda, hvala Stvarniku, sta oba možata prestala preizkušnjo vkljub vajinim zablodam in strastem. Oba sta se častno borila in premagala svoje strasti; ti si našel v sebi moč odpustiti zlo, ki ti ga je napravil Meier; on je hotel žrtvovati svoje življenje, da reši tvoje; odpustil je tudi Rut; sedaj je ljubeči oče dveh tujih mu otrok in tako moreta oba stopiti pred sodbo z zavestjo, da sta se izpolnila in nista zaman živela.»

To pojasnjenje je napravilo na Raula globok vtis. Dolgo je o tem razmišljal in polagoma se

mu je duša umirila, ker postalo mu je vse jasno in se je pokorno udal usodi. Istočasno je šlo z njegovo boleznijo na slabše: začel je zopet pljuvati kri in popadaja ga je tako slabost, da ni mogel več držati pokoncu. Vsem je postalo jasno, da se bliža usodni konec; samo Valerija ni hotela videti resničnosti in se je uporno držala iskrice upanja, ki ji je še ostala.

Ko je mlada žena nekega večera sedela pri bolniku ter si prizadevala raztresti ga z raznimi načrti o bodočnosti, ki jih je zidala na Raulovo okrevanje, jo je Raul poslušal z žalostnim usmevom, nato jo je povlekel k sebi, jo poljubil na čelo in rekel:

— Draga moja, čemu mi govoriš o okrevanju, ko je tvoja bleboda in tvoja žalost, katere ne moreš zakrivati, v protislovju s tvojimi besedami? Ali ni bolje, da se kot kristjana in spiritista pripravlja na ločitev, ki jih je oba slutiva?

S pridruženim vzklikom se mu je Valerija vrgla okrog vratu.

— Raul, ne govori tega; nečem verjeti tega, ti si mlad, močan in boš živel. Usoda ne more biti tako kruta! Komaj se je vrnila k nam sreča... Solze so ji udušile besedo.

— Treba se je udati božji volji! — je zašepetal knez. — Sicer pa, draga Valerija, smrti ni večna ločitev; dobro veš, da nevidnost ni še odsotnost.

Valerija ni odgovorila; naslonila se je glavo na možovo prsi in krčevito jokala. Solze so se zalesketale na dolgih Raulovih vekah, toda premagal je to slabost, se sklonil k ženi ter jo skušal umiriti in potolažiti.

Okrajna posejilnica v Idriji

registrovana zadruga z neomejeno zavezo vabi na

XXXII. redni občni zbor

ki se bo vršil

v torek, dne 31. maja 1927, ob 18. uri, v lastnem posloplju

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega njega občnega zbora.
2. Poročilo načelnikstva in nadzornikstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1926.
4. Razdelitev čistega dobička za leto 1926.
5. Volitev načelnikstva in nadzornikstva.
6. Slučajnosti.

IDRIJA, dne 19. maja 1927.

NAČELNIŠTVO.

Ako bi ne bilo ob določeni uri zbrano zadostno število zadrugnikov, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje, in bo sklepčen ob vsakem številu udeležencev.

Razne zanimivosti

Črni zobje — lepota

Na vseučilišču v Columbiju počuje japončino in japonsko literaturo odlična japonska profesorica gospa Etsu Inagaki Sugimoto. Nedavno je izšla v angleščini njena knjiga «Sumarajeva hčerka», ki veče pove o japonskih običajih, navadah in mišljenju kot ducat kakih drugih tovrstnih knjig. To pač ni čudno, kajti knjigo je napisala Japonka, plemenitakinja po rodu, rojena in vzgojena na Japonskem. Zavrgla je budistično vero svojih očetov in vstopila v krščansko cerkev.

Naslednje vrstice so odlomek iz njene knjige.

«Skrozi generacije je bila moda za japonske žene, da so si počinile zobe. Črno zobovje so smatralo za posebno lepoto. Po stari povesti je živela nekoč, ko so vse ženske nosile še bele zobe, lepa mlada žena, katero je ljubosumni mož dolžil, da se smešlja samo zato, da pokaže drugim moškim svoje prelepe zobe. Radi tega je neki dan, ko je na vrtu trgala sadove fajčevca (melanzan), olupila s njih tenko priključeno kožico in si z njo pokrila belino svojih zob. Ko je prišel mož domov, je opazil, da se poharjavajo zobe žene izbornu podajajo njem koronalnim ustnicam in olivnobarvni koži obraza. Ves srdit jo je vprašal, čemu se je tako odličila. Skromno mu je odgovorila, da je hotela zakriti svoje zobe, da bi jih ne bilo videti. Mož se je s tem preprčil o krivici svojih sumen in ni bil več ljubosumen. Občudoval je svojo ženo, ki je bila lepša nego prej. Ona pa je postala vzor, katerega je treba posnemati. Polagoma so postali počinjeni zobje znamenje zveste in zaupanja vredne žene.

«Zgodovinsko dejstvo je, da so prvi osvoboditelji Japonske, ki so v začetku prišli brez dvoma z gorkih obrežij srednje Azije, zasadiili mnogo betelovih dreves (vrsta azijskega grmovja, katerega listje domačinu po nekod zvečijo) na topih otokih Južne Japonske, kjer so se najprej ustanovali. Toda radi izpremembe zemlje in podnebja je bilo skoro nemogoče vzgajati teh rastlin. Radi tega se je kmalu zgodilo, da so mogli zvečati betelovo listje samo bogatini in ljudje visokega stanu. Neka stara cesarska kočija, katero je rabil cesar, ki je vladal pred več nego tisoč leti in je zdaj shranjena v umetniškem muzeju v Tokiju, je imela stredo narejeno iz samih lupin betelovih oreh.

«Ko je dospel čas, da so si mogli samo člani najvišjega razreda barvati zobe z betelovim sokom, so ostali kmalu naši drugi cenovnejši nadomestili. Dvorjani na cesarskem dvoru so se držali tega običaja vse tje do leta 1868. Ob tem času je celo Mediji Tenno, cesar restavracije, imel počinjene zobe.

Po restavraciji se je to znamenje nečimernosti začelo umikati ljudi, ki je prihajala iz zapadnega sveta, toda ker je bilo tudi znamenje izumetničene lepote in znamenje odličnega stanu, se mu ženske niso hotele tako kmalu odpovedati. Ostalo je še naprej pri omejenih ženskah vseh stanov. Od tega časa dalje so si namreč ženske počinile zobe na dan svoje poroke in jih potem ohranile take do smrti.

«In ni grda ta moda. Če so zobe počinjeni vsako jutro, so videti kakor izlikana ebenovina in njihov črni lesk za koronalnim ustnicami se izbornu prilaga čisti olivni barvi obraza. Ta moda je vsekakor začela izumirati. Krčevito se še drži med ženstvom na deželi, v velikih mestih pa jo še ohranjajo gospe zelo visokih stanov. Na Japonskem so vedno srednji stanovi, ki korakajo na čelu napredka.»

F. M.

Venci v čast pokojnika
Ze iz davnih časov obstoja navada, da se polagajo mrličem na

grob venci. Te običaje so gojili tudi stari Egipčani, ki so prvi v svetovni zgodovini gojili in ljubili cvetlice. Mnogo vencev se je dobilo v izkopanih faraonskih grobnicah. Ko se je l. 1881. odkrila grobnica nekega faraona iz dvajsete dinastije, so dobili na umumih tako dobro ohranjene vence, da je veliki poznavelec staroegiptovskega rastlinstva Jurij Schweinfurth takoj ugotovil cvetlice, iz katerih je bil spleten venci. Nekatere rože so ohranile celo svojo prvotno barvo, in mak v vencu na grobu kraljice Nesihonsu je bil še popolnoma rdeč. Tudi v grobnici Tutankama so se so dobili venci. Tako je letal na krsti na krasno izdelani sliki vladarja majhen venci ki ga je bila položila na krsto mlada vdova svojemu možu. Ta venci, spleteni s samimi preprostimi cvetlicami, se je čudno odražal od svoje okolice, ki se je vsa svetila od zlata in bisera. Največja ljubezen se je že tedaj izražala z nežnim in ljubim cvetjem. Po cvetlicah so ugotovili učenjaki, da je umrl faraon Tutankamen, zadnji vladar osemnajste dinastije, v dobi od sredne marca do konca aprila. V vencu so bile namreč take cvetlice, ki cvetijo v prej imenovanem času. Njegova vdova mu jih je bila položila sveže v grob.

Kristo G. Popov, znani bolgarski učenjak, umrl

Dne 6. maja je umrl v Ženevi bolgarski delegat na tamonjski mednarodni gospodarski konferenci Kristo G. Popov. Popov je bil ustanovitelj statističnega urada, ki ga je upravljal od leta 1908. S svojimi znanstvenimi spisi in praktičnim delom si je pridobil sloves ne samo v svoji domovini, temveč tudi v inozemstvu; bil je član bolgarske akademije znanosti, udeleževalec se je v Osrednji zadrugi banki v Sofiji, v tamonjskih zavarovalnih družbah, v Zvezi narodnih bank ter v bolgarskem Narodno-gospodarskem društvu. Bil je dolgo vrsto let urednik lista «Spisaniya na bulgarsko ekonomsko društvo», a sodeloval je tudi pri drugih gospodarskih listih v domovini in v inozemstvu. Njegovo glavno delo je «Bolgarsko gospodarstvo», ki ga je izdal bolgarska akademija znanosti leta 1912. V tem velikem delu, ki je bilo prevedeno tudi v francoščino, je podal jasno sliko gospodarskega razvoja Bolgarske od osvoboditve leta 1877. vse do balkanskih vojn leta 1912. To delo, ki obsega 800 strani, tvori še dandanes podlago za vsako resno študiranje gospodarskih razmer v Bolgarski.

Ruski «Hollywood».

Radi bujnega razvoja ruske kinematografske industrije je nastala potreba, da se ustanovi v bližini Moskve posebno mesto, ki bo postalo za Rusijo to, kar je za Ameriko Hollywood. V tem mestu bodo predvsem zgradili tovarno za filme, posebne prostore za snemanje filmov, razne delavnice, garaže, stanovanja za kinematografske umetnike i. t. d.; tudi svojo posebno električno centralo bo imelo to mesto, ki bo zgrajeno čisto po ameriškem vzoru. Moskovska občina je že stavila na razpolago potrebno zemljišče v bližini sela Potilino in razpisal je že tudi natečaj za tozadevna gradbena dela, ki jih bodo vodili najboljši ruski inženirji, stavbeniki in filmski strokovnjaki. Glavna zgradba v novem mestu bo obsegala prostor 4000 kvadratnih metrov; nenavadno obširen bo tudi kinematografski atelje, v katerem bo mogoče snemati okoli 68 filmov na leto. Mesto bo preskrbljeno z najmodernejšimi tehničnimi napravami.

LIRA

(Konec, gl. tudi «Ed.» od 19. t. m.)

Kot drugi faktor pri porastu lire je imenovit energično deflacijsko politiko vlade, ki obstoja v postopnem manjšanju

obtočka novčanice ter kvalitativnem zboljšanju bančnega kritja. Sledeče številke nudijo dobro sliko o do sedaj izvedeni deflaciji. Obток lir je bil v milijonih lir:

Leta	za račun trgov.	za t. drž. zakl.	drž. denar	skupaj
1913	2.283,5	—	499,1	2.782,6
1925	12.287,2	7.062,4	2.100	21.449,6
1926 avg.	11.272,1	6.729,4	2.075	20.076,5
1926 dec.	14.102,6	4.229,4	1.793	20.133,1
1927 apr.	—	—	1.713	19.291

Ta obток je bil krit v zlatu ali ekvivalentnih vrednostih v milijonih zlatih lir:

Leta	zlatu ali ekvivalentu	z. zast. v inoz.	srebra	valute	skupaj
1913	1.375,5	—	115,7	170,1	1.661,3
1925	1.133,8	499,1	124,6	363,4	2.040,8
1926 dec.	1.143,7	499,1	105,2	810	2.478,5
1927 apr.	1.153	499,1	100	1.428	3.108,1

Iz teh števil je razvidno zmanjšanje obtočka denarja, in sicer od leta 1925 do 1927 za okoli 2 milijardi; bolj važno pa je kvalitativno zboljšanje tega obtočka in sicer zmanjšanje svote na račun državne zakladnice izdanega denarja, kar znači za drugo besedo odplačevanje dolga pri emisijijski banki. Obток

činov menicah prvovrstno kritje. V zlatem kritju opazimo vedno višje številke in sicer ne ravno toliko pravega zlata v blagajni kot zaloge inozemskih valut. Zadnji izkaz izkazuje lepo svoto zlatih lir 1428 milijonov, kar je okoli 5 milijard papirnatih lir, ki bi v slučaju nove ofenzive na liro mogle služiti kot municija, ki pa imajo glavni na-

men ostrašiti spekulacijo proti liri z znano parolo: Si vis pacem, para bellum — če hočeš mir, oborožuj se!

Pri obravnavanju tretje točke pride težko vprašanje mednarodne plačilne bilance italijanskega narodnega gospodarstva v preteklosti. Kakor znano, je bilanca zunanje trgovine močno pasivna. Lansko leto je Italija za okoli 7 milijard lir blaga kupila od inozemstva več, kot ga je ona tja prodala. To je vse, kakor vsota, ki mora vzbuditi razmišljanje, tem bolj ker maso uvoza tvori najnujnejše potrebščine: žito, sirovine za izdelavo in slično, predmeti, katerih uvoz se radi njihove neobhodnosti ne da v kratkem času bistveno zmanjšati. Plačilna bilanca narodnega gospodarstva pa razpolaga tudi s aktivnimi postavkami (pošiljatelj izseljencev, tujski promet, služba trgovinske mornarice itd.), ki so v normalnih časih v stanju izravnati visoko pasivo zunanje trgovine. Na splošno se je vzel uvozni prebitek kot edini vzrok za padanje lire in vendar gotovo ni tako. To vidimo danes, ko je lira v stalni rasti, dast je bilanca zunanje trgovine še vedno močno pasivna. Če se je tudi pasiva v prvih štirih mesecih tekočega leta zmanjšala v primeri s pasivo istega časa lani za okoli 20%, so se vendar tu aktivne protipostavke morajo zmanjšati radi porasta lire in poslabšanja gospodarskega položaja v najmanj isti meri. Tudi je zunanja trgovina pred vojno izkazovala isto močno pasivo.

Številke so bile sicer radi večje vrednosti denarja nižje, vendar je razmerje bilo isto kot zadnja leta po vojni. Pač pa ima visoka pasiva zunanje trgovine to važno značanje, da se le s težavo doseže izbalansiranje plačilne bilance in da ne ostane nobenih prebitkov za tvorjenje kapitalov v inozemstvu. Potem ima zunanja trgovina to važno lastnost, da se pasiva večinoma nabere v eni kratki dobi leta, v splošnih mesecih do žetve, medtem ko je v drugi polovici leta ta pasiva vedno dosti nižja. Radi tega se v tem kratkem času pojavi močno povpraševanje po inozemskih valutah, in če takrat ni nabranih v inozemstvu kapitalov za ugoditev povečanemu povpraševanju ali če inozemstvo radi različnih vzrokov ne mara kreditirati za to dobo potrebnih zneskov, se pojavijo težave na trgu za liro. Tako smo mogli opaziti lani v času povečanega uvoza, da se lira ni mogla uspešno boriti proti povečanemu povpraševanju od strani trgovske sveta, med tem ko letos sedanja uvozna sezona, kot vidimo, niti ne občuti. Iz tega se da sklepati, da je prejšnja šibkost lire bila bolj posledica neurejenosti državnih financ in dobila svojo sliko ravno v kritični uvozni sezoni.

K temu se je pa sčasoma pridružil nov odločilen faktor: rastne nezaupanje je dalo povod takozvanemu begu od lire v tuje, od vrednosti lire neodvisne vrednosti. Ta beg od lire je plačilno bilanco Italije, ki je že itak bila na šibkih nogah, poslabšala. Nastala je tako nova milijardna pasiva, ki ni dobila novih aktivnih protipostavk. In to je bilo odločilno za padec lire. Sčasoma pa se je posrečilo vladni politiki v korist lire priboriti poplun preokret. Sanacija državnih financ je dala liri zopet nje dobro ime nazaj, politika visoke obrestne mere je spremenila beg od lire v liro. In tako ima danes plačilna bilanca v vračanju prej v inozemstvo pobežlih kapitalov močno oporo. Prejšnje potovanje kapitalov v inozemstvo je bila milijardna pasivna postavka, sedanje vračanje teh kapitalov je milijardna aktivna postavka. Sploh se v zgodovini različnih evropskih valut more konstatirati, da je mednarodno potovanje kapitalov imelo odločilen pomen za njihovo tendenco, ker je imela bistven vpliv na bilanco dotičnih narodov.

Močno aktivno postavko v plačilni bilanci tvorijo tudi v zadnjem času v velikem obsegu najeta posojila v inozemstvu. Gre tu za vsoto več milijard lir, ki se morejo polagoma spreminjati na mednarodnih trgih v liro.

Če sem do sedaj skušal razložiti faktorje, ki so povzročili porast lire, naj končno še spregovorim o posledicah, ki morejo nastati iz tega dejstva za narodno gospodarstvo. Ne da se dvomiti, da se nahaja dandanes več ali manj čela Italija radi porasta lire v resni gospodarski krizi. Sedaj je v teku jako radikalna kirurška operacija na

telesu narodne ekonomije in ker je, kot rečeno, jako radikalna, bo treba veliko nege in napora, da telo preveč ne oslabi. Gospodarska kriza je bila povsod in vedno za časa valutne sanacije pravilo, samo nje potek je bil v različnih slučajih različen. Vzrok zato je iskati v dejstvu, da revalutacija denarja na notranjem trgu sledi le dosti časa kasneje in jako počasi hitreje izvršeni revalutaciji na valutnem trgu. V povojni zgodovini sličnih denarnih sanacij imamo primere, ko je bilo treba leto in tudi leta, predno se je moglo narodno gospodarstvo prilagoditi popolnoma novim razmeram. Dokler se pa to ne zgodi, dokler ni revalutacija tudi v notranjosti popolnoma eskomptirana, mora v gospodarstvu vladati mrtvilo.

Je tudi lahko razumljivo. Vzemimo za primer največjo italijansko industrijo, avtomobilno industrijo. Danes je prodaja fabrikatov mnogo težja, kot je bila še pred kratkim časom, ko je bil funt še vršen 120 lir. V inozemskem denarju se prodajne cene ne morejo spremeniti, ker bi drugače ne vzdržale konkurence. Ista cena pa je spremenjena v lire danes za 30% nižja kot takrat, medtem ko so se proizvodni stroški znižali samo mogoče za kako malenkost. Proizvodni stroški pa sestojajo iz različnih postavk, ki tudi nenekoliko hitro reagirajo na nižanje cen inozemskih valut. Potrebne sirovine, nabavljene v inozemstvu, so sicer prve, ki sledijo oscilacijam tujih valut, ali teha je upoštevati, da je proizvodna perioda v industriji precej dolga in da je bila sirovina, potrebna za danes za trg dogotovljeni fabrikat, nabavljena pred meseci po tedaj mnogo višjih cenah. Druge postavke v kalkulaciji proizvodnih stroškov (delavske plače, javne davke, pogonilna moč itd.) pa sledijo jako počasi zunanji revalutaciji lire in držijo proizvodne stroške na visoki, da je le z izgubo mogoče ohranjati zunanje trge. Da bo mogoče z uspehom proizvajati, se morajo vse številne postavke, ki tvorijo proizvodne stroške, znižati v isti meri, kot so se znižale tujе valute, in torej se mora tudi višino stroškov za preživljanje znižati v isti meri, kajti drugače tudi ne bo mogoče delavskih plač znižati v tako veliki meri. Sploh je v gospodarskem življenju tako usodepolno vezano eno z drugim, da ni mogoče spremeniti cen ali dohodkov na enem polju v veliki meri, ako se ni sprememba izvršila istočasno na celi črti: ravno tako pri jestvinah, kot pri stroških stanovanj, pri javnih davkih, kot pri prometnih tarifah itd. Ker ta nižanja povzročajo izgube, ker gredo prizadetim močno na živce in se ne izvršujejo povsem neprostovoljno, ampak radi okoliščin prisiljenim potem, treba za celi proces dosti časa.

Je li radikalna revalutacija lire velike koristi za narodno gospodarstvo? Pronatrajoč razloge za in proti, moram priti do sledečih zaključkov: Ravno tako kot dolgotrajno padanje lire povzroča tudi dolgotrajni njen porast motenje normalnega gospodarskega življenja. Tudi državnim financam premočni porast lire ne more biti povojen, ker se vrednost notranjega dolga razmeroma dvigne in tvori stalno močan pritisk na produktivne sloje. Če se bo moglo druge postavke državne proračuna znižati, bodo vse potrebne za obstojevanje dolgov ostale nespremenjene. Za odplačevanje zunanji dolgovi bo sicer potreba manjših vsot v lirah, vendar bo realna vrednost tistih vsot ostala nespremenjena, torej bodo za to potrebne žrtve iste kot prej.

Denar je merilo vrednosti kot meter merilo dolžine in izpolnjuje svojo nalogo kot tak najboljše, ako zadobi stabilno vrednost, pri tem je višina vrednosti ene enote postranskega pomena, glavno je, da ta višina vrednosti ostane skozi leta nespremenjena.

Revalutacija ima dobro stran, da pospešuje varčevanje, je torej povoljna tvorbi novih kapitalov, onemogoči hitre zgolj spekulativne zaslužke in iz teh izvirači luksuzni konsum. Revalutacija pa je tudi najuspešnejše orodje vlade pri sanaciji lire, a to je tudi glavni vzrok, zakaj se ga je do sedaj poslužila v tako radikalni meri. S tem da je nejasno, do kam bo šla revalutacija, so vzeta tla spekulaciji proti liri, ker je riziko take spekulacije neznano velik.

Dr. I. O.

Odhodi vlakov

TRST — TRIČ
5.15 (b), 5.50 (o), 6.30 (b), 6.45 (b), 7.40 (b), 8.35 (b), 10.50 (b), 12.30 (b), 15.05 (b), 15.15 (b), 15.25 (b), 17.— (b), 17.15 (b), 18.10 (b), 18.20 (o), 19.05 (o), 20.10 (b), 23.30 (b).

TRIČ — TRST
4.37 (b), 6.53 (o), 8.12 (b), 9.13 (b), 9.25 (b), 10.10 (b), 10.45 (b), 11.08 (b), 11.56 (b), 13.56 (b), 13.37 (b), 14.10 (b), 16.28 (b), 16.53 (b), 17.36 (b), 17.50 (o), 19.40 (b), 22.12 (b), 22.52 (b), 23.46 (b).

*) do Nabrežine.

TRST — BENETKE
5.15 (b), 6.30 (b), 8.25 (b), 8.35 (b), 10.50 (b), 15.05 (b), 15.25 (b), 17.— (b), 18.10 (b), 18.20 (o), 20.10 (b), 23.30 (b).

BENETKE — TRST
0.40 (b), 5.10 (b), 6.18 (b), 8.10 (b), 9.07 (b), 9.20 (b), 10.57 (b), 12.08 (b), 14.46 (b), 16.42 (b), 18.35 (b), 20.55 (b).

TRST — GORICA — VIDEM
a) iz Trsta: 5.15 (b), 5.50 (o), 6.45 (b), 7.40 (b), 12.30 (b), 15.15 (b), 17.15 (b), 19.05 (o).

b) iz Gorice: 7.16 (b), 5.54 (o), 8.10 (b), 9.34 (b), 14.25 (b), 16.43 (b), 18.58 (b), 20.59 (o).

VIDEM — GORICA — TRST
a) iz Vidma: 5.05 (o), 6.45 (b), 9.20 (b), 12.15 (b), 14.55 (b), 17.35 (o), 18.15 (b), 20.21 (b).

b) iz Gorice: 6.— (o), 7.27 (b), 10.20 (b), 13.09 (b), 15.58 (b), 19.05 (o), 19.— (b), 21.23 (b).

TRST — GORICA — PODERDO
a) iz Trsta: 6.10 (b), 6.50 (o), 11.50 (b), 17.55 (b), 18.35 (o).

b) iz Gorice: 8 (b), 8.56 (o), 13.59 (b), 17 (o), 19.46 (b).

PODERDO — GORICA — TRST
a) iz Podrda: 5.45 (o), 8.22 (b), 11.35 (b), 16.55 (o), 19.27 (b).

b) iz Gorice: 5.— (o), 9.51 (b), 13.19 (b), 18.48 (o), 21.52 (b).

TRST — POSTOJNA
1.— (b), 5.— (o), 7.30 (b), 9.05 (o), do Nabrežine, od tu zveza do St. Petra na Krasi ob Reke ob 10.08 (b), 12.— (b), 14.45 (b), 15.50 (b), 18.35 (b), do St. Petra na Krasi ob Reke, 19.30 (b), 20.20 (b), 20.45 (b).

*) Od 1. aprila do 30. septembra 1927 samo za potnike I. in II. razreda.

**) Spalni vozovi.

POSTOJNA — TRST
2 (b), 4.55 (o), 6.24 (b), 7.35 (b), 8.20 (b), 9.30 (b), 11.20 (b), 14.20 (b), 16.25 (o), 17.37 (b), samo od St. Petra 18.15 (b), 19.40 (b), 20.25 (o) samo do St. Petra, od tu zveza z vlakom iz Reke ob 21.15 (b).

**) Spalni vozovi.

REKA — ST. PETER
5.20 (o), 9.30 (b), 11.55 (m), 15.30 (b), 19.05 (b).

ST. PETER — REKA
5.25 (m), 8.25 (b), vozi samo od 1. aprila do 30. septembra 1927, 9.38 (o), 11.47 (b), 16.53 (b), 21.40 (b).

TRST — BUJE — POREČ
5.— (m), 9.45 (m), samo do Bui, 13.55 (m), 18.25 (m), samo do Bui.

POREČ — BUJE — TRST
5.— (m), 14.10 (m), 16.25 (m), samo do Bui.

GORICA — AJDOVČINA
7.55 (m), 13.30 (b), 19.35 (m).

AJDOVČINA — GORICA
4.10 (m), 11.15 (m), 17.05 (b).

ČEČAD — KOBARID
7.55 (m), 13.13 (m), 18.42 (m).

KOBARID — ČEČAD
5.50 (m), 11.— (m), 16.45 (m).

TRST — HERPELJE — PULA
5.25 (o), 8.40 (b), 12.25 (m), do Herpelja, tu ob 13.58 zveza z brzovlakom, 13 (b), 15.40 (b), 19.15 (b).

PULA — HERPELJE — TRST
4.50 (o), 8 (o), samo do Cerovlja, 9.25 (b), 11.58 (b), 15.25 (b), 16.14 (o).

*) Vozijo samo od 1. julija do 30. septembra.

Predne prodaje
KRONE, GOLDINARJE
ZLATO IN SREBRO
obličje zlatarja
STERMIN V TRSTU,
kjer dobite najvišje cene. — Kupujem hitre dostavljajinoce.

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

604

ALESSANDRA MARCOVICH
MODNI SALON
Trst - Via XXX ottobre 15 - Trst
Okrašeni klobuki in klobučevina
zadnje novosti po najzmernejših cenah.
Specijaliteta za otroke.

BOTRI pozor!!
Raznovrstna
darila za birmo
po NAJNIŽJIH CENAH
se dobé pri domačinu
Albertu Marc-u
urarju in zlatarju
v Ajdovščini št. 17

PARASITI
ki okužajo vaše telo z veliko nevarnostjo za vaše zdravje (klopi, bolhe, uši) se morajo takoj odstraniti in radikalno uničiti.
Rabite prah STIP in uspeh bo viden. STIP uniči tudi parasitne hiše (kuhinjske ščurke, stencice itd.).
Vse lekarne prodajajo STIP.

STIP
uniči parasitne
Dobiva se v lekarni Godina, Trst, «All' Igea» Via Glinastica 4, (ex Via Farneto), «Alla Madonna della salute» (Sv. Jakob).
Glavni zastopnik za Italijo in kolonije
Adolfo Cecchet
TRST
Via S. Nicolò 11.

Oglasi v Edinosti imajo najboljši uspeh

Automobilsko šola
Patent zajamčen
Tečaji po edini ceni L 100 Corso Garibaldi 9, vrata 6. Trst
Zunanji dobijo lahko stanovanje in hrano. (660)

Ortopedični zavod A. ZECCHI
TURIN — Via Roma 31 I. n. — TURIN
KILA
Ozdravljenec v Trstu:
Botan sem bil na kili že več let in sem že obupal. Poskusil sem različne pase, a nisem dosegel nikakega uspeha. Po sreči sem mogel poskusiti poseben aparat

□□□□□□□□□□□□□□□□

Ako imate ZA POPRAVITI URE IN
ZLATNE PREDMETE, obrnite se k turški
N. BORSATTI & FIGLIO
V TRSTU

ki ima lastno delavnico nad 40 let. Naj-
višje jamstvo, poštena cena. Velika izbira
ur, zlatenine. Kupuje in prodaja zlato in
srebro. Govori se slovensko.

Pazite na ime

N. BORSATTI & Figlio

CORSO VITT. EM. III N. 47

blizu lekarne Rovis (Piazza C. Goldoni).

□□□□□□□□□□□□□□□□

STARODAVNA TOVARNA TEHT-
NIC, UTEŽ IN MER

GIUSEPPE FLORENC & Co.

z zaloga in delavnico za poprave

Trst, Via Giuseppe Vidali 9, Tel. 13-64

naznanja svojim cenjenim odjemalcem,

da so se dopustile vse tehnice za tr-

govske potrebe sistema «Florenz» k mi-

rosodni poskušnji glasom metričnega

pravilnika, ki je stopil v veljavo 1. janu-

arja 1924. tudi v novih pokrajinah.

Popravila se izvršujejo točno in po

zmernih cenah

SANTE BUSOLINI — GORICA

Apnenice v Solkano. — Uprava v Go-

rici: Via G. Caprin št. 5, tel. št. 314.

Apnenice, ki delujejo noč in dan, se na-

hajajo ob cesti, ki pelje iz Solkana v

Plave. Njihovo apno je mastno, kakor

izhaja iz analize goriskega kmetijskega

kemičnega poskuševališča od 13. aprila

1926. št. 701, in vsebuje skoraj sam kal-

cijev oksid (96,50%). Apno je prvotno,

čisto, dobro kuhano, se da hraniti in pri-

pravno za katerokoli rabo. Pri cenah je

623 konkurenca izključena

TRGOVINA

LUIGI GREGORICH

Trst — Via Ginnasica 13

JAKOB BEVC

urarna in zlatarna

Trst, Campo S. Giacomo 5

Zlato kupuje v vsaki množini po naj-

višjih cenah.

Krone plačuje višje kot vsi drugi.

Zaloga raznovrstnih ur in zlatenine.

607

E. PECENCO

Stroji za šivanje, vezenje

in pletenje, za dom in vsa-

ko obrtništvo. Potrebščine

Napeljave z motor. pogono-

nom. Popravila.

Trst, Via Mada vecchia 3

za magistratom

Brezplačen posk v voznju

Klavirji

Pianini

Harmoniji

PRODAJA

POSODA

Automatizirani klavirji

Plačevanje na obroke

Popolnost

Eleganca

Prikladnost

Prodaja in poskusi

brez obvez za nakup

Delavnica Ing. GINO RIOSA

Trst, Via Valdirivo št. 24

Barovi za birmo.

Veliko izbera debite v zlatarni

POVH ALBERT

Via Mazzini 46 — Trst

650

VELIKI POPUSTI

ŠIVALNI STROJ

specijalen na pedal,

s predalom in po-

krovnim L. 500. Naj-

večje jamstvo. Brez-

plačen posk v veze-

nju.

Cervellini

Via G. Maratti 4, Trst

pri kino (Excelsior)

NA OBROKE.

Izgotovljene obleke in po meri, dežni

plašči, tkanina, svilenina, obušalo,

vsakovrstno perilo itd. — Najboljše

blago in najnižje cene. Veliki po-

pusti na vseh cenah. 633

Via Roma št. 3, tretje nadstropje

Zobozdravniški ambulatorij

Trst, Via Settefontane 6

od 9-13 in od 15-20

ob nedeljah in praznih od 10-12

Deželani dobijo popust

za pošne stroške.

Ljudske cene. 632 Ljudske cene.

Olajšano plačevanje.

633

MASTICI

MEDICINALE DI

SCIO

ODLIKOVAN

ZLATO KOLANO

VRIMU 1915

POMAGA PREBAVI

PRIMEN ALI KAVI

UGATA JEZO

JE NIGUEHICHEN IN

AROMATICHEN V VODI

IN SODAVICI

A. ANTONOPULO & C.

TRISTE via Coroneo 25

Zobozdravnik

Dr. SARDOČ D.

ordinira v TRSTU

Na R. L. Ljubljani št. 16, II. (pri V. L. Ljubljani)

od 9-12 in od 3-7

635

ETERNIT

za strehe

Zaloga - TRST

VIA TRENTO 16. (Pri

evangeljski cerkvi -

Shranite naslov!

611

FERRO CHINA PIGATTI

Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti

MALOKRVNOSTI, BLEDECI in za OKREVANJE

LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

64

TRGOVSKO OBRTNA ZADRUŽICA V TRSTU

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom

Via Milano 20, prittitje (vogel XXX ottobre) - Tel. 16-04

650

Obrestuje hranilne vloge po 5%

Večje vloge, vezane na odločitev, po dogovoru.

Davek na obresti plačuje zavod sam.

Izvršuje nakazila pod ugodnimi pogoji za Jugos-

lavijo in ostale inozemske trge.

Trgovcem in obrtnikom otvarja tekoče čekovne račune

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v DINARJIH ter jih obrestuje

najugodnejše. — Daje posojila na menično poročstvo in zastavo

vrednostnih papirjev ali dragocenosti. Eskompirta trgovske efekte.

Uradne ure od 9-12, dop. in od 2-4 pop.

651

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Glavnica in rezerva Dinarijev 60.000.000.-

Telefon 5-18, 22-98

PODRUŽNICA V TRSTU

CENTRALA V LJUBLJANI

Glavnica in rezerva Dinarijev 60.000.000.-

Telefon 5-18, 22-98

Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4½%, na tekočih

računih po 5%, vezane vloge po dogovoru. — Prejema

DINARJE na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

652

Podružnice:

GORICA, Brežice, Celje, Čer-

nomelj, Kranj, Logatec, Novo

mesto, Prevalje, Metković.

Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo

Blagajna je odprta od 9½-12½ in od 14½-16

653

Podružnice:

Novi Sad, Ptuj, Maribor, Sara-

jevo, Split, Rakek, Slovenj-

gradec, Rogaška Slatina.

654

SOC. MAGAZZINI DI LIQUIDAZIONE

TRST

VIA FELICE VENEZIAN 9

TRST

Podružnice Tržič - Panzano, Milje - Koper

BITKA CEN

Od jutri naprej

Velikanska razprodaja po predvojnih cenah

Vsi: konsumenti in preprodajalci bodo našli največjo prikladnost:

Platno — Platno

Platno Madonna, visoko 80

L 4.—, sedaj L 1.95

Madapolan, najfinejši L 3.95

v celih pečah L 3.80

Blago „pelle nuovo“, angleško

L 7.50, sedaj L 4.90

v celih pečah L 4.50

Platno, za družine, debelo,

80 cm. se likvidira po

Platno za rjuhe, visoko 150

L 7.—, sedaj L 4.40

Platno Dowlas, originalno,

visoko 160 L 7.50

v celih pečah L 7.—

Platno za rjuhe, laneno, 240 cm.

Platno L 270 L 13.90

Platno, surovo, visoko 80

Platno, surovo, debelo, visoko

80 cm. L 3.40

Platno, surovo, visoko 150 cm.

Platno, surovo, 150 cm., debelo

v celih pečah L 6.—

Cunje, mešan lan L 3.50

v celih pečah L 3.20

Blago za prte, visoko 150

Prti 60×60 L 2.50, sedaj

Satin, črn L 4.50

Satin črn, najfinejši

v celih pečah L 8.90

Platno, belo, za jope

v celih pečah L 4.90

655

Trilž za žimnice, visok 100

Trilž L 120 L 4.90

Platno, afrikansko, modro in

temnosivo, za delavske obleke

v celih pečah L 4.50

Blago, tiskano, za predpasnike,

visoko 100 L 6.—, sedaj L 2.95

Blago, črtano, barvano L 6.50,

sedaj L 3.90

Prilika: Zefir in Popelin

Zefir Oxford se likvidira po L 1.70

Zefir, angleški, za srajce L 8.—,

sedaj L 3.80

Popelin, črtan, bel, črn, rumen,

L 12.—, sedaj L 6.90

Brisače, crepe, velike 60×100

L 72.—, sedaj L 3.90

Gobasto blago, rožnato in črtano

visoko 140 za kopalne plašče L 40.—

sedaj L 24.—29

Robci — Robci

Robci, beli, ajour L 1.—, sedaj L —.30

Robci, beli in barvani L 1.50,

sedaj L —.75

Robci veliki, reklam, L 2.50,

sedaj L 1.—

Robci, glavni L 2.—, rožnati L 8.90

Robci, volneni, francoski, za

glavo in vrat L 24.—, sedaj L 12.—

656

Tkanine — Tkanine

Blago, afrikansko, za delavske

obleke L 4.90

Blago za hlače L 4.50

Blago fantazija za ženske obleke L 3.90

Mušlin, volnen, originalen fran-

coski L 18.—, sedaj L 9.90

Crepe marocaine, bombažast,

originalen francoski L 12.—

sedaj L 5.90

Svilenine — Svilenine

Crepe de Chine, bel L 6.90

Platno, svilen, črtano, za srajce